

Uchwała Nr XVIII/322/12
Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego
z dnia 26 marca 2012 roku

w sprawie przyjęcia sprawozdania z realizacji w latach 2010-2011 Programu opieki nad zabytkami w województwie świętokrzyskim na lata 2007- 2011.

Na podstawie art. 14 ust. 1 pkt 3 i art. 18 pkt. 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590, z późn. zm.), art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. nr 162, poz. 1568 z późn. zm.) - uchwała się co następuje:

§ 1

Przyjmuje się sprawozdanie z realizacji w latach 2010-2011 Programu opieki nad zabytkami w województwie świętokrzyskim na lata 2007-2011 w brzmieniu załącznika nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Świętokrzyskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Sejmiku

Tadeusz Kowalczyk

UZASADNIENIE

Uchwałą Nr VIII/149/07 Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego z dnia 2 lipca 2007 roku został przyjęty Program opieki nad zabytkami w województwie świętokrzyskim na lata 2007- 2011. Zgodnie z art. 87 ust. 5 z ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z realizacji programów zarząd województwa, sporządza, co 2 lata sprawozdanie, które przedstawia sejmikowi województwa. Niniejsza uchwała przedstawia zakres działań podejmowanych w ochronie zabytków w regionie świętokrzyskim w latach 2010-2011.

ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR XVIII/322/12
SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
Z DNIA 26 MARCA 2012R.

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI
W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM
ZA LATA 2010-2011**

KIELCE MARZEC 2012 ROK

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI W OKRESIE OD 2010 DO
2011ROKU**

**PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI W WOJEWÓDZTWIE
ŚWIĘTOKRZYSKIM**

I. WSTĘP	S. 3
II. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	S. 4
III. FINANSOWANIE OPIEKI NAD ZABYTKAMI Z BUDŻETU SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO	S. 5
IV. ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ SAMORZĄDOWE INSTYTUCJE KULTURY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO	S. 15
V. PROGRAMY OPERACYJNE MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO	S. 31
VI. ŚWIĘTOKRZYSKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW	S. 36
VII. REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2007 – 2013	S. 44
VIII. PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH	S. 51
IX. WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH	S. 52
X. POPULARYZACJA, EDUKACJA I PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO REGIONU	S. 55
XI. PODSUMOWANIE	S. 63

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM ZA LATA 2010-2011

WSTĘP

USTAWA O OCHRONIE ZABYTKÓW I OPIECE NAD ZABYTKAMI Z DNIA 23 LIPCA 2003 ROKU STANOWI, ŻE OCHRONA ZABYTKÓW POLEGA, W SZCZEGÓLNOŚCI, NA PODEJMOWANIU PRZEZ ORGANY ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU:

- 1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwale zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- 2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- 3) udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków;
- 4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę;
- 5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- 6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków:

- 1) naukowego badania i dokumentowania zabytku;
- 2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku;
- 3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie;
- 4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwale zachowanie jego wartości;
- 5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

Wobec powyższego, zgodnie z ustawą o samorządzie województwa, ww. ustawą oraz Strategią Rozwoju Województwa, Samorząd Województwa Świętokrzyskiego podejmuje działania, których celem jest trwale zachowanie zabytków, ich kompleksowa rewaloryzacja i rewitalizacja oraz adaptacja na cele kulturalne, turystyczne, edukacyjne. Z uwagi na potrzebę pilnego ratowania zasobów dziedzictwa wynikającą z realnego zagrożenia postępującą degradacją tradycyjnego krajobrazu kulturowego, który traci swoją ukształtowaną historycznie, wyjątkową strukturę, ochrona dziedzictwa kulturowego jest dla samorządu województwa jednym z ważniejszych zadań.

PODEJMUJĄC PRÓBĘ WYZNACZENIA PRIORYTETÓW I KIERUNKÓW DZIAŁAŃ W DZIEDZINIE OPIEKI I OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, W DNIO 2 LIPCA 2007R. SEJMIK WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO PODJĄŁ UCHWAŁĘ W SPRAWIE PRZYJĘCIA *PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI W WOJEWÓDZTWIE ŚWIĘTOKRZYSKIM NA LATA 2007 – 2011*.

Obowiązek opracowania programu i jego wdrożenia wynika z:

- ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2003r. nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami) stanowiącej, że zarząd województwa sporządza na okres 4 lat wojewódzki program opieki nad zabytkami (art. 87),

- ustawy z 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2001r. nr 142, poz. 1590) stanowiącej, że jednym z zadań samorządu województwa jest wykonywanie zadań o charakterze wojewódzkim w zakresie kultury i ochrony jej dóbr (art. 14.).

Zgodnie z przywołanymi wyżej przepisami, zarząd województwa zobowiązany jest do sporządzania w cyklu dwuletnim sprawozdań z realizacji programu opieki nad zabytkami, przedstawienia ich Sejmikowi, a następnie przekazania Generalnemu Konserwatorowi Zabytków oraz właściwemu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków w celu jego wykorzystania przy opracowywaniu, aktualizacji i realizacji krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Realizacja *Programu opieki nad zabytkami* wymaga współdziałania wszystkich podmiotów – właścicieli lub użytkowników obiektów zabytkowych, jednostek samorządu terytorialnego, instytucji i organizacji pozarządowych realizujących zadania w dziedzinie ochrony zabytków. Istotne jest aktywne zaangażowanie wszystkich gmin i powiatów w realizację zadań związanych z ochroną i opieką nad zabytkami.

PRZEDMIOTEM NINIEJSZEGO SPRAWOZDANIA SĄ DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA, JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO, INSTYTUCJE, PODMIOTY SPOZA SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH Z REGIONU ŚWIĘTOKRZYSKIEGO. INFORMACJE PRZEDSTAWIONE W NINIEJSZYM DOKUMENCIE ZOSTAŁY OPRACOWANE NA PODSTAWIE WŁASNYCH ANALIZ, ANKIET, DANYCH OTRZYMANYCH OD WW. PODMIOTÓW ORAZ MINISTERSTWA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO I WOJEWÓDZKIEGO URZĘDU OCHRONY ZABYTEKÓW. W CELU POZYSKANIA DANYCH M.IN. NA TEMAT REALIZOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ W DZIEDZINIE OCHRONY ZABYTEKÓW I OPIEKI NAD ZABYTEKAMI, EDUKACJI I PROMOCJI DZIEDZICTWA KULTUROWEGO, WŚRÓD JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO SZCZEBLA GMINNEGO I POWIATOWEGO PRZEPROWADZONO ANKIETĘ. NIE WSZYSCY RESPONDENCI, DO KTÓRYCH SKIEROWANO ANKIETĘ, UDZIELILI ODPOWIEDZI, NATOMIAST UZYSKANE W BADANIU INFORMACJE BYŁY CZĘSTO NIEPEŁNE I BŁĘDNE.

NINIEJSZE SPRAWOZDANIE JEST DRUGĄ JUŻ PRÓBĄ OPRACOWANIA ZBIORCZEJ INFORMACJI PO PRZYJĘCIU DO REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTEKAMI W NASZYM REGIONIE ORAZ POZYSKANIA DANYCH DO DIAGNOZY STANU ZASOBU ZABYTEKOWEGO.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

W ZAKRESIE OCHRONY I OPIEKI NAD ZABYTEKAMI OSOBA FIZYCZNA LUB JEDNOSTKA ORGANIZACYJNA POSIADAJĄCA TYTUŁ PRAWNY DO ZABYTEKU WYNIKAJĄCY Z PRAWA WŁASNOŚCI, UŻYTKOWANIA WIECZYSTEGO, TRWAŁEGO ZARZĄDU, OGRANICZONEGO PRAWA RZECZOWEGO ALBO STOSUNKU ZOBOWIĄZANIOWEGO FINANSUJE PROWADZENIE PRAC KONSERWATORSKICH, RESTAURATORSKICH LUB ROBÓT BUDOWLANYCH PRZY TYM ZABYTEKU. PRACE PRZY ZABYTEKU BĘDĄCYM W POSIADANIU JEDNOSTEK ORGANIZACYJNYCH ZALICZANYCH DO SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH SĄ FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW PRZYZNANYCH

ODPOWIEDNIO PRZEZ DYSPOONENTÓW CZĘŚCI BUDŻETU, BĄDŹ JEDNOSTKI SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO, KTÓRYM PODLEGAJĄ TE JEDNOSTKI.

OSOBA FIZYCZNA, JEDNOSTKA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO LUB INNA JEDNOSTKA ORGANIZACYJNA BĘDĄCA WŁAŚCIELEM ZABYTKU WPISANEGO DO REJESTRU MOŻE UBIEGAĆ SIĘ O UDZIELENIE DOTACJI Z BUDŻETU PAŃSTWA NA DOFINANSOWANIE PRAC KONSERWATORSKICH, RESTAURATORSKICH LUB ROBÓT BUDOWLANYCH PRZY TYM ZABYTKU. DOTACJE TAKIE MOGĄ BYĆ UDZIELANE PRZEZ MINISTRA WŁAŚCIWEGO DO SPRAW KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO ZE ŚRODKÓW FINANSOWYCH BUDŻETU PAŃSTWA Z CZĘŚCI, KTÓREJ DYSPONENTEM JEST MINISTER, LUB PRZEZ WOJEWÓDZKIEGO KONSERWATORA ZABYTKÓW ZE ŚRODKÓW BUDŻETU PAŃSTWA Z CZĘŚCI, KTÓREJ DYSPONENTEM JEST WOJEWODA.

DOTACJE NA WW. PRACE PRZY ZABYTKU WPISANYM DO REJESTRU MOGĄ BYĆ RÓWNIEŻ UDZIELANE PRZEZ ORGAN STANOWIĄCY GMINY, POWIATU LUB WOJEWÓDZTWA NA ZASADACH OKREŚLONYCH W PODJĘTEJ PRZEZ TEN ORGAN UCHWALE.

Środki finansowe na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami można również pozyskać m.in. z następujących źródeł:

- Programy Unii Europejskiej,
- Fundusz Kościelny.

FINANSOWANIE OPIEKI NAD ZABYTKAMI Z BUDŻETU SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

W latach 2007-2008 Samorząd Województwa wspierał prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane w obiektach zabytkowych w formie udzielanej pomocy finansowej dla jednostek samorządu terytorialnego. Od roku 2009, po uchwaleniu przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego uchwały określającej zasady przyznawania dotacji na ww. prace w obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków, położonych na obszarze województwa świętokrzyskiego, dotacje przyznawane są w trybie konkursowym uchwałą sejmikową. Środki finansowe na realizację zadań z ochrony zabytków i opieki na zabytkami określa w danym roku uchwała budżetowa. Na podstawie przedstawionych poniżej danych zauważamy, że potrzeby finansowe na realizację tych prac są wielokrotnie większe niż możliwości przeznaczenia środków z budżetu samorządu województwa. Związane jest to z większą świadomością właścicieli w zakresie możliwości pozyskania środków finansowych z różnych źródeł, a także ze złym stanem technicznym obiektów zabytkowych, wieloletnimi zaniedbaniami w zakresie remontów i konserwacji. Prace prowadzone przy obiekcie wpisanym do rejestru zabytków wymagają przestrzegania procedur określonych w ustawie o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, a także specjalistycznych uprawnień do wykonywania tych prac, stosowania odpowiednich metod i technologii.

Tabela: 1. Dotacje samorządu województwa świętokrzyskiego przeznaczone na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami

Rok	Ilość zgłoszonych wniosków	Kwota wnioskowana w zł.	Ilość udzielonych dotacji	Kwota przekazanych dotacji w zł.
-----	----------------------------	-------------------------	---------------------------	----------------------------------

2011	41	1 448 901	32	568 700
2010	104	3 335 000	49	681 898
	w ramach wspólnej realizacji zadania		5	210 000
2009	52	3 132 738	35	649 070
2008	w trybie pomocy dla jst		20	634 000
2007	w trybie pomocy dla jst			400 000
RAZEM	197	7 916 639	136	3 143 668

Tabela: 2. Dotacje samorządu województwa świętokrzyskiego przeznaczone na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami w roku 2010 udzielane w trybie konkursowym

L.p.	Podmiot	Zadanie	Kwota dotacji
1	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Marii Magdaleny w Dobrowodzie	Wykonanie prac konserwatorskich kamiennej, gotyckiej chrzcielnicy w kościele parafialnym	6 000
2	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Narodzenia N.M. Panny w Sulistawicach	Prace organmistrzowsko-konserwatorskie przy organach piszczałkowych w kościele p.w. Narodzenia NMP	10 000
3	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Zesłania Ducha Świętego i Matki Boskiej Bolesnej w Młodzawach Małych	Konserwacja techniczna i estetyczna drewnianych i polichromowanych stali kościoła parafialnego	10 000
4	Parafia Ewangelicko-Augsburska w Radomiu	Renowacja drzwi elewacji wschodniej oraz drzwi głównych kościoła ewangelicko-augsburskiego św. Trójcy w Kielcach	3 000
5	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Zwiastowania Pańskiego w Piotrkowicach	Konserwacja dwóch relikwiarzy z 2 połowy XVIII wieku wraz z figurą Matki Bożej Niepokalanej oraz rekonstrukcja figury św. Józefa - w kaplicy Matki Bożej Loretańskiej w zespole klasztorным oo. Karmelitów Bosych w Piotrkowicach	7 000
6	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Piotra i Pawła App. w Sancygniewie	Prace konserwatorskie przy barokowym ołtarzu bocznym (św. Antoniego) z kościoła parafialnego	10 000
7	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Floriana w Czarncy	Konserwacja kartusza z pamiątkowa inskrypcją, tympanon wieńczący portal wejściowy oraz epitafium Stanisława Czarnieckiego znajdujących się na frontonie kościoła parafialnego	10 000
8	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Anny w Końskich	Prace konserwatorsko- restauratorskie XVIII wiecznej polichromii ściennej odkrytej w absydzie prezbiterium kościoła parafialnego	10 000
9	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Stanisława B.M. w Świniarach	Remont ołtarza bocznego w kościele parafialnym	10 000
10	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Zwiastowania NMP w Nowym Kazanowie	Tynkowanie elewacji południowej klasztoru bernardynów, wstawienie okien, drzwi	10 000
11	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Świętej Trójcy w Rakowie	Usunięcie lamperii olejnych i wymiana tynków wewnętrznych w przyziemiu do wysokości 1,5 metra w Sanktuarium Matki Bożej Cudownej Przemiany w Rakowie	10 000
12	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Mikołaja w Solcu-	Konserwacja renesansowego krucyfiksu z ołtarza głównego w kościele	8 000

	Zdroju	parafialnym	
13	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Mikołaja w Szewnie	Konserwacja kamiennego ołtarza w górnej kaplicy św. Anny z XVII w. w Szewnie	10 000
14	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Mikołaja w Imielnie	Kapitałny remont organów w kościele parafialnym II etap	10 000
15	Misjonarze Oblaci Maryi Niepokalanej - Klasztor Św. Krzyż	Prace konserwatorskie i restauratorskie stalli klasycystycznych - II etap	43 000
16	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Wawrzyńca w Lipie	Wymiana drzwi głównych w kościele parafialnym	3 000
17	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jakuba Starszego Apostoła w Szczaworyżu	Renowacja części ołtarza głównego (gloria z chórem anielskim) w kościele parafialnym	10 000
18	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia NMP w Koniemłotach	Prace remontowo-konserwatorskie budynku kościoła z XV w. i budynku poklasztornego	10 000
19	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jacka i św. Katarzyny w Odrowążu	Prace konserwatorsko-restauratorskie XVII wiecznej ambony, XVI chrzcielnicy kamiennej oraz XVII wiecznego epitafium Jana i Jadwigi Świderskich z kościoła parafialnego	10 000
20	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jana Chrzyciela, 28-114 Gnojno	Konserwacja ołtarza głównego w kościele parafialnym p.w. św. Jana Chrzyciela w Gnojnie	20 000
21	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Wawrzyńca w Lipie	Zakup i montaż instalacji przeciwłamaniowej i przeciwpożarowej w kościele parafialnym	7 000
22	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jacka w Leszczynach	Prace konserwatorskie wystroju wnętrza kościoła parafialnego - konserwacja prospektu organowego i chóru	17 000
23	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Anny w Końskich	Prace konserwatorsko-restauratorskie VIII wiecznej dekoracji malarskiej znajdującej się na ścianach bocznych prezbiterium kościoła parafialnego	20 000
24	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Piotra i Pawła App. w Sancygnowie	II etap prac konserwatorskich przy barokowym ołtarzu bocznym (św. Antoniego) z kościoła parafialnego	16 898
25	Parafia Rzymskokatolicka p.w. sw. App. Piotra i Pawła w Gowarczowie	Prace renowacyjne wypraw tynkarskich ścian wewnętrznych części nawy głównej kościoła parafialnego	15 000
26	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jacka i św. Katarzyny w Odrowążu	Prace konserwatorsko-restauratorskie XVII wiecznego ołtarza bocznego wraz z wyposażeniem znajdującego się w nawie południowej kościoła parafialnego	18 000

27	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wszystkich Świętych w Cudzynowicach	Prace konserwatorskie przy drewnianych drzwiach: w wejściu głównym, w przejściu z babińca do nawy i w wejściu do skarbczyka w drewnianym kościele parafialnym	10 000
28	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jana Apostoła Ewangelisty w Pińczowie	Konserwacja dwóch ołtarzy barokowych p.w. św. Jana Kantego i matki Boskiej Łaskawej kościoła parafialnego	20 000
29	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Trójcy w Skarżysku-Kościelnym	Prace konserwatorsko-restauratorskie ołtarza głównego z późnobarokowymi rzeźbami aniołów oraz z barokowymi obrazami "Św. Trójcy", "Matki Boskiej z Dzieciątkiem" i neobarokowym obrazem "Św. Rocha" kościoła parafialnego	15 000
30	Rektorat Rzymskokatolicki p.w. N.M.P. w Klimontowie	Przeprowadzenie prac konserwatorskich stall z XVII wieku z prezbiterium kościoła poddominikańskiego	15 000
31	Misjonarze Oblaci Maryi Niepokalanej - Klasztor Św. Krzyż	Prace konserwatorskie i restauratorskie stalli klasycystycznych - II etap, część 2	20 000
32	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Piotra i Pawła w Mierzwinie	Konserwacja ołtarza św. Anny z kaplicy kościoła parafialnego	20 000
33	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Mokrsku Dolnym	Prace remontowo-konserwatorskie: wymiana pokrycia dachowego na blachę tytanowo-cynkową, remont więźby dachowej z impregnacją	18 000
34	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia N.M.P. we Wzdole Rządowym	Remont pokrycia sygnatur na kościele parafialnym	15 000
35	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wszystkich Świętych w Brzezinach	Restauracja wypraw tynkarskich i malarskich w nawie i przybudówkach zabytkowego kościoła parafialnego p.w. Wszystkich Świętych	10 000
36	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jakuba Starszego Apostoła w Szczaworyżu	Renowacja części ołtarza głównego (renowacja ramy cudownego obrazu Matki Boskiej wraz z puttami oraz rzeźbami aniołów i świętych) w kościele parafialnym.	20 000
37	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Trójcy w Rakowie	Prace konserwatorskie na zewnątrz kościoła mające na celu osuszenie i zabezpieczenie murów oraz tynków kościoła w Sanktuarium Matki Bożej Cudownej Przemiany	17 000
38	Parafia p.w. Jana Chrzciciela w Skalbmierzu	Kontynuacja renowacji zabytkowych XVII wiecznych stalli północnych w Kolegiacie św. Jana Chrzciciela w Skalbmierzu	43 000

39	Parafia p.w. św. Stanisława Bp. M. w Tumlinie-Węgle	Zakup i montaż instalacji przeciwwłamaniowej i przeciwpożarowej z konserwacją instalacji odgromowej w kościele parafialnym	15 000
40	Parafia p.w. św. Idziego w Ptkanowie	Wykonanie prac remontowo-zabezpieczających w kościele parafialnym w Ptkanowie	10 000
41	Parafia p.w. Świętego Stanisława B.M. w Rakoszynie	Prace konserwatorskie obrazów ołtarzowych w kościele pod wezwaniem św. Stanisława B.M. w Rakoszynie	10 000
42	Parafia p.w. Św. Małgorzaty w Pierzchnicy	Odnowienie wnętrza kościoła parafialnego	20 000
43	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia N.M.P. w Strożyskach	Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej oraz schodów w kościele parafialnym	15 000
44	Parafia p.w. św. Bartłomieja Ap. w Chęcinach	Odbudowa i renowacja wejściowej arkady do kaplicy p.w. Trzech Króli (tzw. Kaplica Fotygów) w kościele parafialnym	15 000
45	Parafia p.w. Nawiedzenia NMP w Bogucicach	Konserwacja ołtarza bocznego św. Józefa z kościoła parafialnego	15 000
46	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Benedykta w Modliborzycach	Wykonanie prac konserwatorskich przy tynkach zewnętrznych kościoła parafialnego	10 000
47	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Świętego Ludwika w Bliżynie	Roboty remontowe połaci dachowej kościoła parafialnego	15 000
48	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia NMP i św. Augustyna w Kurozwękach	Opracowanie dokumentacji na remont i konserwację kościoła	5 000
49	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Zwiastowania NMP w Nowym Kazanowie	Prace remontowo-konserwatorskie dawnego klasztoru bernardynów	15 000
	RAZEM		681 898

Tabela. 3. Dotacje samorządu województwa świętokrzyskiego przeznaczone w 2010r. na zadania realizowane wspólnie z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego regionu świętokrzyskiego.

L.p.	Podmiot	Zadanie	Kwota dotacji
1	Gmina Obrazów	Prace remontowo-konserwatorskie w zabytkowym kościele w Kleczanowie	30 000
2	Gmina Pińczów	Prace remontowo-konserwatorskie w kościele w Zagości	20 000
3	Gmina Bodzechów	Prace remontowo-konserwatorskie w kościele w Szewnie	30 000

4	Gmina Słupia Jędrzejowska	Prace remontowo-konserwatorskie w kościele w Słupii Jędrzejowskiej	30 000
5	Miasto Sandomierz	Prace remontowo-konserwatorskie katedry w Sandomierzu	100 000
	RAZEM		210 000

Tabela: 4. Dotacje samorządu województwa świętokrzyskiego przeznaczone na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami w roku 2011 udzielane w trybie konkursowym.

I.p.	Podmiot	Prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane	Kwota dotacji
1	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Wawrzyńca w Niekłaniu Wielkim, gm. Stąporków, pow. konecki	Niekłań Wielki, prace konserwatorsko-restauratorskie polichromii ściennej nawy głównej z XIX w kościele św. Wawrzyńca	15 000
2	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Marii Magdaleny w Dobrowodzie, gm. Busko-Zdrój.	Dobrowoda, prace konserwatorskie - ambona wraz z obrazem "Chrystus wśród Apostołów" i obrazu "Chrzest Chrystusa w Jordanie" w kościele św. Marii Magdaleny	8 000
3	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Andrzeja Apostoła w Suchedniowie, pow. skarżyski	Suchedniów, roboty remontowe dachu - zmiana pokrycia kopuły kościoła św. Andrzeja Apostoła	20 000
4	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Zesłania Ducha Świętego i Matki Boskiej Bolesnej Młodzawy Małe, gm. Pińczów .	Młodzawy Małe, renowacja wypraw, rzeźb i detalu architektonicznego w nawie głównej i kaplicach bocznych kościoła p.w. Zesłania Ducha Świętego i Matki Boskiej Bolesnej	20 000
5	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Władysława w Kunowie, pow. ostrowiecki	Kunów, renowacja obrazu pn. "Ukrzyżowanie" z 1638r. Ołtarza głównego w kościele p.w. św. Władysława	10 000
6	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jakuba St. w Szczaworyżu, gm. Busko Zdrój	Szczaworyż, prace konserwatorskie przy ołtarzu głównym - konserwacja techniczna i estetyczna drewnianej architektonicznej struktury polichromowej w kościele p.w. św. Jakuba St.	20 000
7	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Świętej Trójcy w Słupii, gm. Słupia Jędrzejowska, pow. jędrzejowski	Słupia, prace konserwatorskie przy sztukatersko-malarskim wystroju ścian i sklepienia prezbiterium oraz konserwacja dwóch obrazów "Święty Izydor" i "Święta Zyta" w kościele p.w. Św. Trójcy	10 000
8	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Stanisława B.M. Świniary, gm. Solec Zdrój, pow. buski	Świniary, renowacja Stacji Drogi Krzyżowej w kościele p.w. św. Św. Stanisława B.M.	5 000

9	Parafia Rzymskokatolicka św. Trójcy w Skarżysku Kościelnym, pow. skarżyski	Skarżysko Kościelne, prace renowacyjne - wyprawy tynkarskie ścian bocznych i części sufitowej prezbiterium oraz wyprawy tynkarskie części sufitowej nawy głównej kościoła Św. Trójcy	20 000
10	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Mikołaja w Bejskach Gm .Bejsce, pow. kazimierski	Bejsce, prace konserwatorskie obrazów olejnych z XVII i XVIII w. w kościele p.w. św. Mikołaja	20 000
11	Parafia Rzymskokatolicka św. Małgorzaty w Chybicach, gm . Pawłów, pow. starachowicki	Chybyce, prace renowacyjne II- części murów ogrodzenia kościoła p.w. św. Małgorzaty	22 000
12	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Trójcy, Zawichost, pow. sandomierski	Zawichost, konserwacja techniczna i estetyczna drewnianego ołtarza głównego 1798r. wraz z obrazem olejnym "św. Trójca" z prezbiterium kościoła św. Trójcy	28 000
13	Klasztor Sióstr Bernardynek w Świętej Katarzynie, gm. Bodzentyn, pow. kielecki	Święta Katarzyna, wymiana pokrycia dachowego i części elementów konstrukcyjnych III etap.	30 000
14	Parafia Rzymskokatolicka św. Małgorzaty w Pierzchnicy, pow. kielecki	Pierzchnica, konserwacja estetyczna retabulum ołtarza głównego wraz z pełną konserwacją obrazu ołtarzowego św. Małgorzata w kościele św. Małgorzaty	12 000
15	Parafia Rzymskokatolicka św. App.. Piotra i Pawła Piotrkowice-Zarzecze gm. Wodzisław, pow. .jędrzejowski	Piotrkowice-Zarzecze, remont więźby dachowej oraz wymiana pokrycia dachowego wraz z renowacją wieży i krzyża - I etap renowacja wieży kościoła św. Ap Piotra i Pawła	24 000
16	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Mikołaja Biskupa w Solcu Zdroju, pow. buski	Solec Zdrój, renowacja rzeźby św. Mikołaja w kościele św. Mikołaja Biskupa	10 000
17	Parafia Rzymskokatolicka Świętej Trójcy w Tarłowie, pow. opatowski	Tarłów, prace konserwatorskie przy ołtarzu św. Anny wraz z obrazami św. Anny i św. Antoniego) z kościoła p.w. św. Trójcy	10 000
18	Parafia Rzymskokatolicka Nawiedzenia NMP w Bogucicach gm. Pińczów, pow. pińczowski	Bogucice, konserwacja ołtarza głównego z kościoła p.w. Nawiedzenia NMP	15 000
19	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia NMP w Koniemłotach gm. Staszów	Koniemłoty, remont i odnowa elewacji zewnętrznej wraz z gzymsami XV w. kościoła p.w. Wniebowzięcia NMP	20 000
20	Parafia Rzymskokatolicka św. Bartłomieja w Staszowie	Staszów, prace remontowe dzwonnicy i muru przykościelnego przy kościele św. Bartłomieja	10 000

21	Parafia Rzymskokatolicka Nawrócenia Świętego Pawła Apostoła w Sandomierzu	Sandomierz, remont i renowacja elewacji południowej, zachodniej i północnej z malowaniem kościoła p.w. Nawrócenia Świętego Pawła Apostoła	8 000
22	Parafia Rzymskokatolicka Narodzenia N.M. Panny w Sulistawicach, gm. Łoniów, pow. sandomierski	Sulistawice, prace konserwatorskie przy organach piszczałkowych- III etap w kościele p.w. Narodzenia NMP	20 000
23	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Trójcy w Rakowie, pow. kielecki	Raków, prace konserwatorskie przy kamiennym portalu głównym oraz przy kamiennej tablicy fundacyjnej kościoła Św. Trójcy	10 000
24	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jana Ap. Ew. w Pińczowie	Pińczów, prace konserwatorskie-restauratorskie kamiennej mensy ołtarzowej oraz czterech figur aniołów XVIII w. Ołtarza Matki Boskiej Częstochowskiej kościoła p.w. św. Jana Ap. Ewangelisty	15 000
25	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Mikołaja w Szewnie, gm. Bodzechów, pow. ostrowiecki	Szewna, prace konserwatorskie polichromii stropu w górnej kaplicy św. Anny z XVII w.	15 000
26	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jacka i św. Katarzyny w Odrowążu, gm. Stąporków, pow. konecki	Odrowąż, prace konserwatorsko-restauratorskie XVII w. obrazu Matki Boskiej z Dzieciątkiem w feretronie oraz dwóch barokowych świeczników stanowiących wyposażenie XVII w. ołtarza bocznego przy filarze nawy południowej kościoła p.w. św. Jacka i św. Katarzyny	8 000
27	Gmina Wiślica, pow. .buski	Wiślica, konserwacja uszkodzonej powierzchni świadków ziemnych w krypcie wiślickiej Bazyliki	35 700
28	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Jana Chrzciciela w Skalbmierzu, pow. kazimierski	Skalbmierz, prace konserwatorskie przy figurze św. Dominika na cmentarzu przy kościele p.w. św. Jana Chrzciciela	15 000
29	Parafia p.w. św. Trójcy w Nowym Korczynie, pow. buski	Nowy Korczyn, zakup i montaż instalacji sygnalizacji włamania, napadu i pożaru	15 000
30	Kościół Rektoralny p.w. Zwiastowania NMP w Rytwianach, pow. staszowski	Rytwiany, renowacja tynków ścian i sklepień oraz odtworzenie zabytkowych elementów w Domu Braci Konwersów Zespołu Pokamedulskiego	80 000
31	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Mikołaja Biskupa w Lisowie, gm. Morawica pow. kielecki	Lisów, remont trzech zabytkowych drzwi w kościele p.w. św. Mikołaja	10 000

32	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. App. Piotra i Pawła w Gowarczowie, pow. konecki	Gowarczów, prace konserwatorsko-restauratorskie XVIII w. obrazu "Matki Boskiej z Dzieciątkiem" oraz dwóch płachromowych putt stanowiących wyposażenie XVIII w. ołtarza w kaplicy północnej kościoła p.w. św. App Piotra i Pawła	8 000
RAZEM			568 700

Z dotacji samorządu województwa finansowany był bardzo różnorodny zakres prac obiektów zabytkowych. W zabytkach nieruchomości dotacje obejmowały dofinansowanie robót budowlanych, remonty dachów z konserwacją lub wymianą więźby dachowej, prace renowacyjne tynków, wymianę i odtworzenie stolarki drzwiowej i okiennej, a także prace w zakresie konserwacji technicznej i estetycznej zabytków ruchomych oraz poprawę bezpieczeństwa zabytków nieruchomości i warunków przechowywania w nich zbiorów poprzez wprowadzenie nowoczesnych technik ochrony i zabezpieczeń (przeciwpożarowych, włamania i napadu). Prace dofinansowane ze środków z budżetu samorządu województwa wykonano m.in. w następujących obiektach:

W kościele p.w. św. Marii Magdaleny w Dobrowodzie z gotyckiego wyposażenia zachowała się między innymi kamienna chrzcielnica, która wskutek niefortunnej interwencji została pomalowana farbą olejną na całej powierzchni. Założeniem prac podjętych w 2010 roku była pełna konserwacja techniczna i estetyczna obiektu, z uczynieniem jego gotyckiego charakteru. Zadanie to udało się w pełni zrealizować: usunięto nawarstwienia farb olejnych, kamień oczyszczono, zaimpregnowano i uzupełniono drobne ubytki rzeźbiarskie. W 2011 roku parafia zrealizowała konserwację kolejnego obiektu – osiemnastowiecznej ambony wraz z obrazem Chrystus wśród Apostołów oraz obrazu Chrzesz Chrystusa w Jordanie. Stan ambony przed konserwacją oceniany był jako bardzo zły, groziła oderwaniem od ściany, systematycznie odpadały jej fragmenty. W wyniku zabiegów konserwatorskich została zabezpieczona i odzyskała swój dawny kolor. Powierzchnia ambony i obrazów została oczyszczona, usunięto przemalowania, odsłaniając pierwotną polichromię i złocenia.

W skład **Zespołu Pobenedyktyńskiego w Koniemłotach** wchodzi kościół p.w. Wniebowzięcia NMP z XVII wieku oraz budynek poklasztorny, przystosowany na plebanie na początku wieku XX. Szeroko zakrojone prace konserwatorsko-remontowe w niszczącym zespole prowadzone są od wielu lat i finansowane są z różnych źródeł, w tym z budżetu Województwa. W 2010 roku wykonano badania architektoniczne budynku poklasztornego wraz z archiwizacją fotograficzną, a w 2011 roku odnowiono elewację kościoła. Prace miały na celu nałożenie nowej zaprawy cementowo-wapiennej i malowanie elewacji wraz z gzymsami.

Kościół p.w. Świętej Trójcy w Rakowie został wzniesiony w XVII wieku w miejscu wcześniejszego zboru ariańskiego. Prace podjęte w 2010 roku miały na celu usunięcie wtórnych nawarstwień i skutków niefortunnego remontu, przeprowadzonego w latach '80 XX wieku z użyciem cementu i farb olejnych. Pierwszy etap objął prace we wnętrzu kościoła, gdzie ze ścian usunięto olejne lamperie i cementowy tynk. Następnie prace były prowadzone przy ścianach zewnętrznych, które wskutek wprowadzenia niewłaściwych materiałów zaczęły gromadzić wilgoć i niszczyć. Usunięto wtórnie utworzony cokół z płyt kamiennych wraz z grubą warstwą zaprawy cementowej, mury oczyszczono, osuszono i zdezynfekowano oraz

przebudowano system rynien odprowadzających wodę. W 2011 roku parafia wykonała konserwację kamiennego portalu głównego z XVII wieku wraz z kamienną tablicą fundacyjną. Powierzchnia kamiennych obiektów została oczyszczona, usunięto z nich wtórne nawarstwienia i uzupełnienia. W ten sposób zakończony został pierwszy etap prac, których kontynuacja planowana jest na kolejne lata.

Zespół Pokamedulski w Rytwianach, założony w XVII wieku jako drugi ośrodek tego zakonu w Polsce, obejmuje obecnie kościół p.w. Zwiastowania NMP, budynki poklasztorne oraz pozostałości muru z bramami. Przedmiotem dotacji z 2011 roku był Dom Braci Konwersów, służący pierwotnie jako pomieszczenie mieszkalne zakonników. Znajdują się w nim cele braci, wszystkie o tym samym układzie i wyposażeniu, wielka sień i sień wejściowa. W XX wieku, po założeniu parafii, wnętrza zostały odnowione, przez co silnie zniszczono oryginalne tynki. Zostały gęsto nasiekane i pokryte nową zaprawą. Prace konserwatorskie mają na celu odtworzenie siedemnastowiecznych tynków typu stiukowego oraz niezrachowanych, zabytkowych elementów wyposażenia. Działania te wpisują się w projekt rewitalizacji całego budynku jako Galerii Kamedulskiej, mającej prezentować zwiedzającym życie eremickiego zakonu Kamedułów.

Gotycki kościół św. Jana Chrzciciela w Skalbmierzu zachował wyposażenie z późniejszych epok. W jego skład wchodzi siedemnastowieczne stalle ozdobione cyklem obrazów olejnych na płótnie. W 2010 roku kontynuowano prace konserwatorskie przy cennym zabytku. Drewnianą konstrukcję oczyszczono, zaimpregnowano, usunięto nawarstwienia, uzupełniono ubytki i odnowiono złocenia. Obrazy odnowiono usuwając przemalowania i ściemniały werniks, przeniesiono je na nowe podobrazia płócienne. W 2011 roku poddano konserwacji figurę św. Dominika na cmentarzu przykościelnym. Kamień zabezpieczono chemicznie przed działaniem czynników atmosferycznych, uzupełniono ubytki oraz wykonano nowe fundamenty.

Kościół parafialny p.w. Narodzenia NMP w Sulisławicach to ciekawy przykład architektury neogotyckiej z zachowanym jednolitym wyposażeniem z końca XIX wieku. W jego skład wchodzi organy, wykonane w latach 1888-89 przez warszawską firmę Antoniego Adolfa Homana. Nieużywany od dziesięcioleci instrument znajdował się w bardzo złym stanie. Prace konserwatorskie rozpoczęto w 2008 roku, kiedy to odnowiono szafę organową i prospekt. Restauracja samego instrumentu przebiegła wieloetapowo i obejmowała rekonstrukcję wiatrownicy sekcji pedału. W 2011 roku rozpoczął się trzeci etap prac przy organach, wykonano zabiegi konserwatorskie w obrębie 8-głosowej wiatrownicy manualu.

Wyposażenie późnorenesansowego, **XVII-wiecznego kościoła św. Jakuba Apostoła w Szczaworyżu** pochodzi głównie z XVIII wieku. Na drugą połowę XVIII wieku datowany jest późnobarokowy ołtarz główny z cudownym obrazem Matki Boskiej z wieku XVI. W ciągu ostatnich dwóch lat cenny ołtarz został poddany zabiegom konserwatorskim. W 2010 roku wykonano konserwację Glorii wieńczącej konstrukcję. Zadanie objęło między innymi oczyszczenie drewnianej powierzchni, usunięcie wtórnych nawarstwień, impregnację, wzmocnienie konstrukcji, uzupełnienie i scalenie ubytków, odnowienie złoczeń i srebrzeń. Podobne zabiegi wykonano przy rzeźbach ołtarza: czterech świętych, puttach, aniołach oraz przy ramie obrazu. W 2011 roku prace kontynuowano, odnowiono drewnianą, architektoniczną strukturę polichromowego ołtarza. W ten sposób, między innymi dzięki dotacjom Województwa, została sfinansowana pełna, techniczna i estetyczna konserwacja unikatowego obiektu.

Zespół Klasztorny Benedyktynek w Św. Katarzynie to jeden z najcenniejszych zabytków Województwa Świętokrzyskiego. W ostatnich latach w ramach robót konserwatorsko-restauratorskich skupiono się na bardzo już zniszczonym pokryciu dachowym budynku poklasztornego. Kolejne części połaci dachowej remontowano w trzech etapach. Dwa pierwsze zostały sfinansowane dzięki dotacjom Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz środkom własnym, natomiast etap trzeci, rozpoczęty w 2011 roku, współfinansowany jest przez Województwo. Dotacja umożliwiła realizację takich zadań jak: wymiana pokrycia dachu i deskowania z użyciem blachy tytanowo-cynkowej, wzmocnienie i impregnacja więźby dachowej, założenie instalacji odgromowej.

Zespół Pobenedyktyński na Świętym Krzyżu sięga początkami XII wieku, jednak zachowane wyposażenie pochodzi z okresu od połowy XV do I ćwierćwiecza XX wieku. W części prezbiterialnej kościoła Św. Trójcy znajdują się dwa segmenty klasycystycznych, połączonych stalli z ok. 1800 roku. Prace konserwatorskie nad cennym zabytkiem rozpoczęły się w 2009 roku. Znajdujący się w alarmującym stanie drewniany obiekt został zabezpieczony poprzez wzmocnienie konstrukcji i odgrzybienie oraz przygotowany do dalszych prac. Drewno oczyszczono, zdezynfekowano i zaimpregnowano, zrekonstruowano część złoceń zgodnie z oryginalną technologią, wzmocniono drobne elementy ornamentacyjne oraz wykonano dodatkowe wzmocnienia baldachimu.

W gotyckiej kolegiacie w Wiślicy zachowały się w podziemiach relikty dwóch poprzednich kościołów romańskich. Odsłonięte są w postaci tak zwanych świadków ziemnych, czyli profilowych przekrojów ukazujących kolejne, historyczne nawarstwienia budynku. Ze względu na duże zwilgocenie, relikty były narażone na całkowitą destrukcję. Zaplanowane prace obejmują wzmocnienie powierzchni i struktury kamienia, jego impregnację i zabezpieczenie przed wchłanianiem wilgoci. Ratowanie świadków ziemnych to pierwszy etap prac przy romańskich relikwach, na kolejne lata zaplanowana jest konserwacja posadzki z przedstawieniem orantów, pozostałości muru pierwszego kościoła romańskiego, ceramicznej posadzki drugiego kościoła oraz kompletna wymiana instalacji elektrycznej.

ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ SAMORZĄDOWE INSTYTUCJE KULTURY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

MUZEUM NARODOWE W KIELCACH

Zadania związane z ochroną dziedzictwa w latach 2010-2011 Muzeum Narodowe w Kielcach realizowało przede wszystkim w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-2012. Prace remontowo-budowlane podjęto we wszystkich trzech obiektach zabytkowych, należących do instytucji: w zespole dawnego pałacu biskupiego w Kielcach, głównej siedziby muzeum oraz w jego oddziałach: w pałacyku Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku i w Kamienicy pod Trzema Herbami przy ulicy Rynek 3 w Kielcach. Na realizację zadań przeznaczono łącznie ponad 6,5 mln złotych, z czego większość pochodziła z funduszy unijnych oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Samorządu Województwa Świętokrzyskiego.

Stan inwentarza Muzeum z 2011 to 32 638 zabytki ruchome, 276 obiektów w depozycie, 1766 pozycji w zbiorach bibliotecznych (w tym 181 starodruków) oraz materiały pomocnicze i dydaktyczne, wpisane do książki materiałowej, obejmujące 5 159

pozycji. W ostatnich latach nie przeprowadzono prac konserwatorskich przy muzealiach i zbiorach bibliotecznych, planowane są one na szeroką skalę w latach 2012-15 i mają obejmować konserwację techniczną i estetyczną takich obiektów jak: obrazy, meble, zabytki rzemiosła artystycznego, ryciny, tkaniny i starodruki.

Poza wykonaniem prac remontowo-budowlanych przy obiektach architektonicznych, muzeum opracowało kilka projektów mających na celu zwiększenie funkcjonalności obiektów, adaptację nowych miejsc na potrzeby muzeum i ruchu turystycznego, koordynację działań wpisujących się w projekt Rewitalizacji Zabytkowego Śródmieścia Kielc, realizowanego przez Miasto Kielce.

W latach 2010-11 Muzeum Narodowe zorganizowało w swoich oddziałach wystawy czasowe i okolicznościowe oraz wydało książki i katalogi, prezentujące muzealne dziedzictwo. W następujących oddziałach prezentowano m.in. wystawy czasowe:

- Oddział Muzeum, ul. Orla 3 i Kamienica pod Trzema Herbami -**Z ceramiką przez wieki, Historia krzemienia, Klocki drzeworytnicze - Stefana Mrożewskiego, Św. Florian w tradycji ludowej i pożarniczej, Archeolog na probostwie, Odmiany stroju ludowego na Kielecczyźnie ze zbiorów własnych muzeum, Od secesji do modernizmu, Szkło huty Józefina w Szklarskiej Porębie, Czar starych aut. Modele pojazdów z kolekcji Sławoja Gwiazdowskiego, Wojna i okupacja w zbiorach etnograficznych MNKi;**
- Oddział Muzeum Lat Szkolnych Stefana Żeromskiego w Kielcach - **Wystawę pokonkursową Ziemia kielecka - kraina młodości Stefana Żeromskiego, W świecie Gutenberga;**
- Oddział Pałacyk Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku - **Goście i bywalcy Oblęgorka, Związki Henryka Sienkiewicza ze Stefanem Żeromskim, Wystawa SHL - duma regionu.**

TABELA: 5. Wysokość środków przeznaczonych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane w budżecie Muzeum Narodowego w latach 2010-2011:

Obiekt – zakres prac	Wartość przeznaczonych środków	Rok
Zespół dawnego pałacu biskupów krakowskich w Kielcach wpisany do Rejestru Zabytków pod nr A. 336/1 – 4:	1 029 817,04	2010
1. Realizacja projektu pn.: <i>Dawny Pałac Biskupów Krakowskich w Kielcach najcenniejszym obiektem promocyjnym turystyki kulturowej ziemi świętokrzyskiej</i> realizowanego w ramach RPOWŚ na lata 2007-2013.	626 937,54	
2. Prace dodatkowe do w. w. projektu: wzmocnienie drewnianych stropów nad Sienią i Izbą Dolną – wymiana belek stropowych oraz legarów podłogowych.	34 836,07	
3. Opracowanie koncepcji wymiany instalacji elektrycznej w korpusie głównym pałacu.	10 000,00	
4. Likwidacja barier dla niepełnosprawnych poprzez montaż dźwigu platformy schodowej oraz wykonanie pochylni i likwidację progów.	358 043,43	

Pałac Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku wpisany do Rejestru Zabytków pod nr A. 465/1 – 2	2 264 667,06	
1. Realizacja projektu pn.: <i>Wzrost atrakcyjności turystycznej Muzeum Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku, poprzez modernizację, renowację i odtworzenie elementów zabytkowego parku oraz wdrożenie interaktywnego zwiedzania</i> realizowanego w ramach RPOWŚ na lata 2007-2013.	2 189 567,06	
2. Prace dodatkowe do w. w. projektu: wykonanie podłóży w piwnicach, ocieplenie elementów ścian na I piętrze Pałacyku, wymiana drzwi zgodnych z wymaganiami ppoż., wykonanie instalacji telefonicznej, podczzerwieni, multimedialnej, nagłośnienia i sieci komputerowej,	75 100,00	
Kamienica pod Trzema Herbami przy ul. Rynek 3 wpisana do Rejestru Zabytków pod nr A. 359:	2 000,00	
1. Realizacja projektu pn.: <i>Modernizacja oraz wyposażenie Kamienicy pod Trzema Herbami przy ul. Rynek 3/5 w Kielcach z przeznaczeniem na Muzeum Dialogu Kultur</i> realizowanego w ramach RPOWŚ na lata 2007-2013.	1 000,00	
2. Projekt budowlano – wykonawczy przyłącza wodociągowego wraz z zestawem do podnoszenia ciśnienia dla Kamienicy.	1 000,00	
<p style="text-align: right;">RAZEM:</p>	3 296 484,10	
Zespół dawnego pałacu biskupów krakowskich w Kielcach wpisany do Rejestru Zabytków pod nr A. 336/1 – 4:	2 439 870,86	2011
1. Realizacja projektu pn.: <i>Dawny Pałac Biskupów Krakowskich w Kielcach najcenniejszym obiektem promocyjnym turystyki kulturowej ziemi świętokrzyskiej</i> realizowanego w ramach RPOWŚ na lata 2007-2013.	2 323 158,16	
2. Wymiana instalacji elektrycznej w korpusie głównym pałacu oraz nadzór inwestorski przy wymianie instalacji elektrycznej.	100 453,90	
3. Prace remontowo – budowlane pomieszczeń I Sionki oraz I i II-go pokoju marszałkowskiego – tynkowanie i malowanie ścian.	13 819,78	
4. Dokumentacja projektowo – kosztorysowa na okablowanie sieci komputerowej, sieci szkieletowej na terenie zespołu dawnego pałacu.	2 439,02	
Kamienica pod Trzema Herbami przy ul. Rynek 3 wpisana do Rejestru Zabytków pod nr A. 359:	868 264,01	
1. Realizacja projektu pn.: <i>Modernizacja oraz wyposażenie Kamienicy pod Trzema Herbami przy ul. Rynek 3/5 w Kielcach z przeznaczeniem na Muzeum Dialogu Kultur</i> realizowanego w ramach RPOWŚ na lata 2007-2013.	868 264,01	
<p style="text-align: right;">RAZEM:</p>	3 308 134,87	

TABELA: 6. Wykorzystanie środków zewnętrznych przez Muzeum Narodowe na prace przy obiektach zabytkowych w latach 2010-2011:

Źródła		Wartość	
--------	--	---------	--

dofinansowania	Obiekt – zakres prac	przyznanej dotacji	Rok
MINISTERSTWO KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Pałac Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku: realizacja projektu pn.: <i>Wzrost atrakcyjności turystycznej Muzeum Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku, poprzez modernizację, renowację i odtworzenie elementów zabytkowego parku oraz wdrożenie interaktywnego zwiedzania</i> realizowanego w ramach RPOWŚ na lata 2007-2013.	388 996,00	2010
ŚRODKI UNIJNE Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Pałac Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku - realizacja w. w. projektu.	1 417 626,32	2010
	Zespół dawnego pałacu biskupów krakowskich - realizacja projektu pn: <i>Dawny Pałac Biskupów Krakowskich w Kielcach najcenniejszym obiektem promocyjnym turystyki kulturowej ziemi świętokrzyskiej</i> realizowanego w ramach RPOWŚ na lata 2007-2013.	1 454 056,66	2011
	Kamienica pod Trzema Herbami - realizacja projektu pn.: <i>Modernizacja oraz wyposażenie Kamienicy pod Trzema Herbami przy ul. Rynek 3/5 w Kielcach z przeznaczeniem na Muzeum Dialogu Kultur</i> realizowanego w ramach RPOWŚ na lata 2007-2013.	396 905,26	
	RAZEM:	1 850 961,92	
INNE – Urząd Marszałkowski Województwa Świętokrzyskiego	Zespół dawnego pałacu biskupów krakowskich - realizacja projektu pn: <i>Dawny Pałac Biskupów Krakowskich w Kielcach najcenniejszym obiektem promocyjnym turystyki kulturowej ziemi świętokrzyskiej</i> realizowanego w ramach RPOWŚ na lata 2007-2013.	554 252,46	2010
	Zespół dawnego pałacu biskupów krakowskich - likwidacja barier dla niepełnosprawnych poprzez montaż dźwigu platformy schodowej oraz wykonanie pochylni i likwidację progów	358 043,43	
	Pałac Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku - realizacja projektu pn.: <i>Wzrost atrakcyjności turystycznej Muzeum Henryka Sienkiewicza w Oblęgorku, poprzez modernizację, renowację i odtworzenie elementów zabytkowego parku oraz wdrożenie interaktywnego zwiedzania</i> realizowanego w ramach RPOWŚ na lata 2007-2013.	605 328,00	
	RAZEM:	1 517 623,89	

	Zespół dawnego pałacu biskupów krakowskich - realizacja projektu pn: <i>Dawny Pałac Biskupów Krakowskich w Kielcach najcenniejszym obiektem promocyjnym turystyki kulturowej ziemi świętokrzyskiej</i> realizowanego w ramach RPOWŚ na lata 2007-2013.	378 387,54	2011
	Kamienica pod Trzema Herbami - realizacja projektu pn.: <i>Modernizacja oraz wyposażenie Kamienicy pod Trzema Herbami przy ul. Rynek 3/5 w Kielcach z przeznaczeniem na Muzeum Dialogu Kultur</i> realizowanego w ramach RPOWŚ na lata 2007-2013.	315 896,00	
	RAZEM:	694 283,54	

Inne istotne projekty z zakresu opieki nad zabytkami zrealizowane przez instytucję kultury w latach 2010-2011:

2010 r.

1. Wystrój wnętrz MHS w Oblęgorku:

- a) wykonanie projektu posadzki - rysunki wykonawcze dla ułożenia posadzki w gabinecie pisarza, jadalni, salonie, palarni, sypialni, Halikówce - autor. arch. M. Rupniewska,
- b) wykonanie projektu posadzki z płytek terakoty w przedsionku głównego wejścia - autor arch. M. Rupniewska.

2. Opracowywanie Programu Inwestorskiego dla renowacji ogrodu włoskiego z wymianą instalacji nawadniającej z automatyką sterującą do zlecenia opracowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej w ramach Projektu „Dawny Pałac Biskupów Krakowskich w Kielcach najcenniejszym obiektem promocyjnym turystyki kulturowej ziemi świętokrzyskiej” - program autorski: arch. M. Rupniewska, inż. U. Dąbrowska.

3. Opracowywanie Programu funkcjonalno-użytkowego remontu i adaptacji Baszty Prochowej dla potrzeb muzeum – do obsługi ruchu turystycznego oraz obudowy z zadaszeniem XVII-wiecznej studni ogrodowej - do zlecenia opracowania dokumentacji projektowo - kosztorysowej w ramach Projektu „Dawny Pałac Biskupów Krakowskich w Kielcach najcenniejszym obiektem promocyjnym turystyki kulturowej ziemi świętokrzyskiej” - program autorski: arch. M. Rupniewska, inż. U. Dąbrowska.

4. Koordynacja realizacji instalacji iluminacji budynku Kamienicy pod trzema Herbami i wymiany przyłącza wody w ramach projektu realizowanego przez Miasto Kielce w związku z przebudową Rynku (wykonanie ze środków finansowych miasta Kielce).

5. Opracowywanie drugiej koncepcji układu funkcjonalnego i Programu funkcjonalno-użytkowego dla projektu „Modernizacji budynku Kamienicy Pod Trzema Herbami z przeznaczeniem na Muzeum Dialogu Kultur” - program autorski arch. M. Rupniewska.

6. Opracowanie programu Prac Konserwatorskich i wykonanie projektu budowlanego architektoniczno-konserwatorskiego z przedmiarami i kosztorysem inwestorskim dla zadań:

- a) Odtworzenie pierwotnych założeń architektonicznych sieni dolnej i izby dolnej (podłóg, wystroju ścian, portalu drzwiowego),
- b) Przebudowa stanowisk kasowych z dodatkowym stanowiskiem na centrum rezerwacji i informacji turystycznej-aranżacja sieni,
- c) Przebudowa szatni z wyposażeniem,
- d) Adaptacja pomieszczenia na klub turysty z aranżacją.

Program autorski: arch. M. Rupniewska, inż. U. Dąbrowska, mgr M. Mazurek.

- 7. Opracowywanie Programu funkcjonalno-użytkowego** pn.: „Iluminacja Zespołu Pałacowego z oświetleniem ogrodu włoskiego - do zlecenia opracowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej w ramach Projektu „Dawny Pałac Biskupów Krakowskich w Kielcach najcenniejszym obiektem promocyjnym turystyki kulturowej ziemi świętokrzyskiej” - projekt autorski: arch. M. Rupniewska, inż. U. Dąbrowska.

2011 r.

- 1. Koncepcja przebudowy i remontu pomieszczeń sanitarnych** w skrzydle południowym (piętro) wraz z szacunkowa wycena kosztorysową - projekt autorski: arch. M. Rupniewska, inż. U. Dąbrowska.
- 2. Koncepcja funkcjonalno-użytkowa** z wyceną szacunkową połączenia komunikacyjnego piętra budynku biurowego z piętrem wschodniej części skrzydła południowego - projekt autorski: arch. M. Rupniewska, inż. U. Dąbrowska.

MUZEUM OKRĘGOWE W SANDOMIERZU

Muzeum Okręgowe w Sandomierzu przeprowadziło w latach 2010-2011 szereg prac remontowych i konserwatorskich na Zamku, głównej siedzibie muzeum, oraz przy zabytkach ruchomych, należących do inwentarza. Liczy on w sumie 11 043 pozycji, natomiast do inwentarza bibliotecznego wpisanych jest 5 010 numerów. Na kolejne lata zaplanowano prace konserwatorskie przy takich obiektach jak: sztandary, stroje ludowe, oleodruki i fotografie, eksponaty drewniane i gipsowe związane z tradycyjnymi pracami w gospodarstwie. Stan niektórych obiektów oceniany jest jako bardzo zły i wymagają one pilnych prac ratunkowych. Ponadto muzeum planuje konserwację średniowiecznych obiektów, pochodzących ze stanowisk archeologicznych w Sandomierzu i okolicach.

W maju 2011 roku muzeum udostępniło dla zwiedzających nową stałą ekspozycję, na której prezentowane są relikty detali rzeźbiarsko-architektonicznych, wykonanych przez kamieniarzy z warsztatu Benedykta Sandomierzanina. Historia prezentowanej kamieniarki związana jest z okresem „złotego wieku” i największym przeobrażeniem architektonicznym w dziejach Zamku Królewskiego w Sandomierzu. Z około 100 elementów, które w większości posiadają zatartą formę rzeźbiarską, wybrano 32 fragmenty detali z czytelną ornamentyką, poddane uprzednio konserwacji. Przedsięwzięcie zostało sfinansowanie ze środków własnych muzeum.

W latach 2010-2011 odbyło się również kilkadziesiąt wystaw czasowych, poświęconych dziedzictwu Sandomierza i regionu. Szczególne znaczenie miała wystawa zatytułowana „90”, związana z jubileuszem 90-lecia powstania Muzeum Okręgowego, której towarzyszyło wydanie katalogu.

TABELA:7.Wysokość środków przekazanych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane w budżecie Muzeum Okręgowego w Sandomierzu w latach 2010-2011.

Obiekt – zakres prac	Wartość przeznaczonych środków	Rok
Zamek 1. Przebudowa-modernizacja systemu monitorowania wizyjnego obiektu Zamek. 2. Kapitałny remont przypór w elewacji zachodniej przy Sandomierskim Zamku.	90 547,53 22 000,00	2010
Zamek 1. Remont bramy głównej. 2. Modernizacja kotłowni gazowej w Sandomierskim Zamku. 3. Prace remontowo-budowlane na terenie Sandomierskiego Zamku związane z usuwaniem skutków nawałnicy. 4. Konserwacja 32 fragmentów detali architektoniczno-rzeźbiarskich z warsztatu Benedykta Sandomierzanina - fragmenty portali, obramowania okien, i prawdopodobnie żeber sklepiennych. Konserwacja broni białej (czyszczenie z zabezpieczenie szabli oficerskiej wz. 21/22, szabli kawalerskiej wz. 34, kordzika oficerskiego Marynarki Wojennej wz. 24 Konserwacja zabytków archeologicznych metalowych z badań wykopaliskowych na stanowiskach: Sandomierz-Wzgórze Staromiejskie (stan. 7), Sandomierz-Zamek (stan. 4), Sandomierz-Wzgórze Miejskie (ul. Zamkowa 5) (stan. 1) – nazwa rejestru: INWENTARZ ZBIORÓW ARCHEOLOGICZNYCH W MOS	3 774,87 327 776,99 124 957,00 1 780,00 770,00 400,00	2011

Wystawy czasowe w latach promujące ochronę i zachowanie dziedzictwa zorganizowane w 2010-2011.:

- „Portret miasta”. Historyczne i współczesne wizerunki Sandomierza.
- Wystawa VI edycji Sandomierskich Warsztatów Złotniczych „Krzemień pasiasty – kamień optymizmu”.
- „Zamek sandomierski na starej pocztówce“. Pocztówki z kolekcji Marka Bronkowskiego, Andrzeja Chrząstowskiego i Krzysztofa Kota.
- „Zamek sandomierski na starej pocztówce” – pocztówki z kolekcji M. Bronkowskiego, A. Chrząstowskiego i K. Kota.
- „Portrety z kolekcji Sołtyków i Popielów z Kurozwęk”
- „Polskie dziedzictwo. Skarby ze zbiorów Fundacji XX Czartoryskich w Krakowie”.
- „Ceramika ćmielowska pierwszej połowy XX wieku” – wystawa ze zbiorów Muzeum Narodowego w Kielcach
- „Portret Miasta” – historyczne i współczesne widoki Sandomierza.
- „Na skrzydłach przeszłości” – Motywy ptaków na zabytkach archeologicznych z ziem polskich (XI w. p.n.e. – XVII w. n.e.)
- „Świętokrzyskie – piękno, skarby i pamięć.” Fotografie Lecha Janiszewskiego.

- „Z sandomierskich plenerów”. Malarstwo i grafika ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Sandomierzu.
- „Rozmiłowani w srebrnym kurze” – tradycje Krakowskiego Bractwa Kurkowego, ze zbiorów Historycznego Miasta Krakowa. Kolekcja Bractwa Kurkowego (cz. I, cz. II eksponowana jest w Ratuszu).
- „Ostróg nad Horyniem na starej pocztówce” . Z kolekcji Tomasza Kuby Kozłowskiego i Marka Sosenki.
- „Miejscowość nadzwyczajnie piękna i przyjemna...”
- Sandomierz w grafice obcej i polskiej na przestrzeni XVII-XX w.
- Wystawa fotografii Wojciecha Hildebrandta „**Wielkie i małe panoramy Sandomierza**”.
- „Łazienki w stylu retro.” Instrumentarium czyściocha w 2 poł. XIX i 1 poł. XX wieku.
- „Tajemnicze ogrody w szkłe secesyjnym”. Ekspozycje z kolekcji Anny i Grzegorza Świerczów.
- „90” – Wystawa związana z jubileuszem 90 – lecia powstania Muzeum Okręgowego w Sandomierzu.

WOJEWÓDZKI DOM KULTURY

Działalność Wojewódzkiego Domu Kultury w zakresie ochrony dziedzictwa obejmowała w latach 2010-2011 z jednej strony prace przy zabytkowej siedzibie instytucji, z drugiej – realizację projektu dotyczącego dziedzictwa niematerialnego. Projekt nosi nazwę *Tańce ludowe dawniej i dziś, wymiana kulturalna i współpraca ekspertów w dziedzinie tańca i muzyki ludowej Polski i Norwegii*, a finansowany jest ze środków Funduszu Wymiany Kulturalnej. W ramach projektu zorganizowano w 2010-2011 dwie konferencje naukowe poświęcone metodom ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego w Polsce i Norwegii oraz wydano pracę zbiorową pod redakcją Tomasza Nowaka, zatytułowaną „Tradycyjny taniec ludowy dawniej i dziś w świetle doświadczeń polskich i norweskich”.

TABELA: 8. Wysokość środków przeznaczonych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane w budżecie WDK w latach 2010-2011:

Obiekt – zakres prac	Wartość przeznaczonych środków	Rok
1. Odnowienie elewacji budynku wraz z opracowaniem projektowym – I etap	67.628	2010
2. Modernizacja pomieszczenia studia nagrań	70.609	
3. Adaptacja pomieszczeń na potrzeby studia emisyjnego rozgłośni radia internetowego	134.880	
4. Prace remontowo-konserwatorskie (remont klatki schodowej)	109.880	
5. Opracowanie dokumentacji projektowej dla zadania <i>Rewitalizacja Miasta Kielce – przywrócenie przestrzeni publicznej i otwarcie komunikacyjne historycznego obszaru Stadion-Ogród</i>	10.980	
Modernizacja wewnętrznej klatki schodowej	45.000	2011

TABELA: 9. Wykorzystanie środków zewnętrznych przez WDK na projekty związane z dziedzictwem kulturowym w latach 2010-2011:

Źródła dofinansowania	Nazwa zadania	Wartość przyznanej dotacji	Rok
MINISTERSTWO KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO	Projekt <i>Tańce ludowe dawniej i dziś, wymiana kulturalna i współpraca ekspertów w dziedzinie tańca i muzyki ludowej Polski i Norwegii</i> ze środków Funduszu Wymiany Kulturalnej w ramach Mechanizmu Finansowego EOG i/lub Norweskiego Mechanizmu Finansowego	393.780	2010
		199.196	2011

Działania związane z projektem *Tańce ludowe dawniej i dziś, wymiana kulturalna i współpraca ekspertów w dziedzinie tańca i muzyki ludowej Polski i Norwegii*:

1. Seminarium Ekspertów: 1 czerwca 2010, Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach

W konferencji wzięli udział polscy znawcy folkloru, zarówno teoretycy jak i praktycy: naukowcy, wykładowcy uczelni wyższych, instruktorzy ośrodków kultury, tancerze, jak również przedstawiciele Partnera projektu – Norweskiej Rady ds. Tradycyjnej Muzyki i Tańca działającej przy Uniwersytecie w Trondheim.

Liczba uczestników seminarium: 35 osób

2. Konferencja naukowa: 9 i 10 marca 2011, Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach.

Była to konferencja podsumowująca Projekt, wzięli z niej udział naukowcy, studenci i tancerze skupieni w Norweskiej Radzie ds. Tradycyjnej Muzyki i Tańca. Strona polska reprezentowana była przez naukowców i badaczy folkloru tanecznego i muzycznego. Uczestnicy konferencji to praktycy, na co dzień zajmujący się upowszechnianiem tańców ludowych – dyrektorzy i instruktorzy domów kultury oraz kierownicy zespołów regionalnych.

Liczba uczestników konferencji: 70 osób

3. Wydawnictwo: „Tradycyjny taniec ludowy dawniej i dziś w świetle doświadczeń polskich i norweskich”. Praca zbiorowa pod redakcją dr Tomasza Nowaka.

Wystąpienia polskich i norweskich ekspertów prezentowane podczas konferencji ukazały się w formie dwujęzycznej książki zatytułowanej „Tradycyjny taniec ludowy dawniej i dziś w świetle doświadczeń polskich i norweskich”. Zgodnie z założeniami Projektu publikacja została nieodpłatnie rozprowadzona w bibliotekach, szkołach, instytucjach i ośrodkach zajmujących się polskim folklorem tanecznym od strony teoretycznej i praktycznej.

Fragment recenzji książki autorstwa dr Aleksandry Dziuros, adiunkta Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie:

„Zebrane artykuły z zakresu kultury i tradycji tańca w Polsce to wielowątkowy zbiór wiedzy, doświadczeń i obserwacji, zapisanych przez grupę wykształconych, zajmujących się teorią i praktyką taneczną osób. Wielość zagadnień z zakresu historii tańca ludowego,

edukacji w tym zakresie, etnochoreologii i muzykologii dają czytelnikowi możliwość głębokiej analizy kultury tanecznej w Polsce oraz merytoryczne informacje w tym zakresie.”

WOJEWÓDZKA BIBLIOTEKA PUBLICZNA

Najcenniejsze zbiory Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Witolda Gombrowicza, czyli przeszło 50 tysięcy jednostek bibliotecznych, należą do Narodowego Zasobu Bibliotecznego, stanowiącego cenny zbiór narodowego dziedzictwa piśmienniczego. Są to zespoły rękopisów (163), starych druków (ponad 6 000 woluminów), druków i rękopisów muzycznych (2 000 nut), czasopism (ponad 6 500 wol., tj. 1 120 tytułów) oraz książek z XIX i początków XX wieku (około 45 000 jednostek), w tym kolekcja dotycząca regionu (ok. 500 tytułów).

Corocznie Wojewódzka Biblioteka Publiczna stara się o dotacje Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, m.in. z programu „Dziedzictwo kulturowe”, na konserwację starych druków będących w zbiorach Biblioteki. Połowa z nich wymaga prac konserwatorskich, które zostały zaplanowane na najbliższe lata. W tym celu w listopadzie 2011 roku wykonano ekspertyzę konserwatorską zniszczonych, ale cennych starych druków z kolekcji Biblioteki. Ekspertyzę przeprowadził dyplomowany konserwator skóry i papieru. W protokole po wykonanej ekspertyzie określono stan zachowania poszczególnych obiektów, zakres niezbędnych prac konserwatorskich oraz szacunkową wartość prac konserwatorskich. Ekspertyzą objęto 30 obiektów, w tym 27 poloników. Są to zbiory od XVI do XVIII wieku.

Stan zachowania wszystkich starych druków proponowanych do konserwacji jest zły. Co ogranicza ich dostępność, a zakres prac konserwatorskich bardzo szeroki. Pełnej konserwacji bloku książki wymaga 20 obiektów, zaś nową oprawę powinno otrzymać 14 książek. Całkowita konserwacja oprawy powinna być wykonana w 15 woluminach. Szacunkowy koszt prac konserwatorskich 30 obiektów – to ponad 300 tysięcy złotych.

Poza konserwacją zabytkowych starodruków, Biblioteka podejmuje inne działania związane z opieką nad zabytkami, takie jak odkwaszanie zbiorów, digitalizacja i mikrofilmowanie, czy prezentacja zbiorów zabytkowych. Dziedzictwo kulturowe, nie tylko biblioteczne, jest tematem wielu konferencji organizowanych w instytucji, jak również publikacji, wydawanych przez Bibliotekę.

TABELA: 10. Wysokość środków przeznaczonych na prace konserwatorskie w budżecie Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w latach 2010-2011:

Obiekt – zakres prac	Wartość przeznaczonych środków	Rok
<p>Konserwacja 3 starych druków:</p> <p>1. Pomponius Mela : Geographiae libri tres [...]. Wien : H.Wietor ; J. Singrenius, 1512. - Numer inwentarzowy: 1446 Postinkunabuł był w złym stanie. Obiekt poddany zabiegom renowacyjnym otrzymał nową oprawę, karty książki poddano dezynfekcji, odkwaszeniu, kąpielom i czyszczeniu, usunięto również stare podklejenia, uzupełniono pęknięcia i ubytki.</p> <p>2. Jan Kochanowski . -W Krakowie : w Drukarniey Andrzeia Piotrkow.[czyka], 1639. - Numer inwentarzowy: 1917</p>	41 300	2010

<p>Podczas zabiegów konserwatorskich karty książki poddano dezynfekcji oraz kąpielom i czyszczeniu mechanicznemu. W następnym etapie odkwaszono i wzmocniono strukturę papieru, wykonano ręcznie podklejenia pęknięć bibułką oraz papierem japońskim, wykonano również maszynowe uzupełnienia ubytków masą papierniczą. Odtworzono oryginalne szycia, zrekonstruowano i dokleiono nowe kapitałki, wyszyte odpowiednio dobranymi nićmi jedwabnymi. Wykonano nową, skórzaną oprawę.</p> <p>3. Atlas compendiarius quinquaginta tabularum geographicarum Homannianarum : alias in Atlante majori contentarum [...] Norimbergae : [apud Homannianos heredes], 1752 Numer inwentarzowy: 4502</p> <p>Stan zachowania atlasu był bardzo zły. Konserwator poddał Atlas licznym, bardzo specyficznym, ze względu na rodzaj obiektu, zabiegom naprawczym, dużo bardziej skomplikowanym i trudniejszym niż to jest w przypadku książki drukowanej. Poszczególne mapy poddano dezynfekcji, odkwaszeniu, kąpielom i czyszczeniu, usunięto również stare podklejenia, uzupełniono pęknięcia i ubytki . Po dokonanej renowacji map i części zawierającej tekst wykonano oprawę atlasu.</p>		
<p>Konserwacja 3 szesnastowiecznych starych druków:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ioanne Sagittario : Canones conciliorvm omnivm, qvi a` primo apostolorvm Concilio, usque ad postremum sub Eugenio IIII. Pont. Max. celebratum, à S. Patribus sunt constituti opvs dirimendis in Religione controuersijs utilissimum, ac in primis necessarium [...].- Basilaee : per Ioanem Oporinum, 1553 . – Numer inwentarzowy 2068 2. Caspar Schütz : "Historia rerum Prussicarum" . – Lipsk : Henning Grosse, 1577 . – Numer Inwentarzowy 1591 3. Sacrosancti et oecumenici Concilii tridentini . – Antwerpia : Plantin, 1571 Numer inwentarzowy 2041 <p>Postępowanie konserwatorskie polegało na pełnej konserwacji bloków książek : na dezynfekcji , mechanicznym czyszczeniu poszczególnych kart oraz na kąpielach wodnych lub alkoholowo-wodnych. Następnym etapem było odkwaszenie papieru, w zależności od wyników pH wodorotlenkiem wapnia lub wodorotlenkiem baru celem wzmocnienia struktury papieru 2% roztworem metylocelulozy. W przypadku pęknięć i ubytków uzupełnienia bibułką japońską . Po zaprasowaniu kart i złożeniu ich w składki uszyte bloku z zachowaniem wszystkich cech oryginalnej konstrukcji bloku. Osobnym pracom renowacyjnym podlegały oprawy druków XVI - wiecznych. Lico skóry delikatnie wyczyszczono, zniszczone partie skóry, przy krawędziach i narożnikach na grzbiecie zastąpione nową odpowiednio dobraną skórą cielęcą("Sacrosancti et oecumenici Concilii tridentini", "Canones conciliorum") lub świńską ("Historia rerum Prussicarum"). Końcowym etapem było zabezpieczenie skóry emulsją konserwatorską.</p>	40 000	2011

TABELA: 11. Wykorzystanie środków zewnętrznych na prace przy zabytkowych zbiorach bibliotecznych w latach 2010-2011

Źródło dofinansowania	Obiekt- zakres prac	Wartość przyznanej dotacji	Rok
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego /nazwa programu/	<p>Konserwacja pełna 1 starodruku : Caspar Schütz : "Historia rerum Prussicarum" . – Lipsk : Henning Grosse,1577 . – Numer Inwentarzowy 1591</p> <p>Dofinansowanie pełnej konserwacji 2 starego druku Sacrosancti et oecumenici Concilii tridentini . – Antwerpia : Plantin, 1571 Numer inwentarzowy 2041</p> <p>Postępowanie konserwatorskie polegało na pełnej konserwacji bloków książek : na dezynfekcji , mechanicznym czyszczeniu poszczególnych kart oraz na kąpielach wodnych lub alkoholowo-wodnych. Pełnej konserwacji poddane zostały także skórzane oprawy książek.</p>	<p>25 000</p> <p>1 000</p> <p>(całość prac – 40 000)</p>	2011
Inne – wymienić podmiot udzielający dofinansowania: Dotacje Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego	Konserwacja 3 starych druków (zakres prac w tabeli powyżej)	30 000	2010

Inne istotne projekty z zakresu opieki nad zabytkami zrealizowane przez Bibliotekę w latach 2010:

1. Odkwaszanie zbiorów

W roku 2011 poddano odkwaszeniu metodą Bookkeeper 148 tytułów tj. 50 kg książek z XIX - wiecznej kolekcji regionalnej – koszt usługi – 3 690 zł.

2. Mikrofilmowanie i digitalizacja zabytkowych wydawnictw regionalnych z XIX i początków XX wieku. – 2010 rok – 59 700 zł (całość zadania, w tym dotacja celowa Sejmiku Województwa Świętokrzyskiego – 41 300 zł).

Działania, których celem jest kopiowanie cennych zbiorów zabytkowych odbywają się w sposób ciągły w pracowni Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej od 2003 roku, jak również na zlecenie, w wyspecjalizowanych firmach na terenie kraju.

3. Poprawa warunków przechowywania zabytkowych zbiorów

W roku 2011 w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej został rozbudowany system klimatyzacji, m.in. w celu polepszenia warunków przechowywania najcenniejszych,

zabytkowych zbiorów bibliotecznych, w tym starodruków i rękopisów. Zainstalowano szafę klimatyzacji precyzyjnej w magazynie starych druków celem utrzymania zadanych parametrów klimatycznych właściwych dla tego rodzaju zbiorów (stałe wartości temperatury i wilgotności powietrza).

4. Rozszerzenie działalności Działu Digitalizacji i Zbiorów Cyfrowych

W roku 2008 w strukturze Biblioteki powstał Dział Digitalizacji i Zbiorów Cyfrowych, w którym zainstalowano zarówno istniejący skaner do digitalizacji z mikrofilmów, jak i skaner dzielowy do bezpośredniej digitalizacji z oryginałów. W roku 2010 doposażono ten Dział i rozszerzono jego działalność. Zakupiono skaner, który wykorzystuje unikatowy system dwóch soczewek zapewniając wyjątkową jakość skanowania klisz, slajdów i fotografii. Urządzenie to wykorzystano dotychczas m.in. do digitalizacji starych zdjęć związanych z historią biblioteki oraz slajdów z kolekcji znanego fotografa, twórcy "Kieleckiej Szkoły Krajobrazu" Pawła Pierścińskiego. W ramach współpracy z Muzeum Historii Kielc wykonano szereg skanów ze szklanych, unikatowych negatywów przedstawiających zanikającą architekturę miasta.

5. Prezentacje zbiorów zabytkowych

W bibliotece organizowane są dla uczniów szkół różnych szczebli nauczania prezentacje, lekcje biblioteczne poświęcone zabytkowej kolekcji, w tym obiektom, które zostały poddane renowacji, prezentując przy tym stare druki po zabiegach renowacyjnych. W roku 2010 odbyło się 15 prezentacji: 245 uczestników, w 2011 roku 17 prezentacji – 430 uczestników. Corocznie obchodzone są również Europejskie Dni Dziedzictwa, które są okazją do zaprezentowania najcenniejszych zbiorów po zabiegach konserwatorskich. W roku 2011 wzięło w nich udział 200 osób.

Konferencje, seminaria, wystawy organizowane w latach 2010 – 2011 związane z ochroną i zachowaniem dziedzictwa:

W kwietniu 2011 roku w Bibliotece odbyła się konferencja z okazji Międzynarodowego Dnia Ochrony Zabytków. Wojewódzka Biblioteka Publiczna oraz Samorząd Województwa Świętokrzyskiego zorganizowali konferencję **"Zabytkowe zbiory biblioteczne – ochrona i konserwacja"**. W czasie konferencji omawiano działania mające na celu ochronę i zabezpieczenie najcenniejszych zbiorów przechowywanych w Seminarium Duchownym w Kielcach, Kieleckiej Katedrze i w Bibliotece – 80 uczestników. Konferencji towarzyszyła wystawa, na której zaprezentowano kilkadziesiąt (40) starych druków po zabiegach konserwatorskich z kolekcji biblioteki, w tym inkunabuły oraz cenne polonika z XVI i XVII wieku. Każdy obiekt był dokładnie opisany, widniała przy nim również informacja o źródłach finansowania renowacji.

Wydane książki, foldery, informatory, materiały promocyjne związane z zabytkami w latach 2010-2011:

W roku 2010, Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Kielcach wznowiła wydawanie periodyku „Świętokrzyskie”, który otrzymał podtytuł: „**Środowisko. Dziedzictwo kulturowe. Edukacja regionalna**”. W ciągu dwóch lat ukazało się 6 numerów. Artykuły zamieszczone w nim poświęcone są różnym tematom związanym z Regionem, przede wszystkim jednak propagują dziedzictwo kulturowe i historię Ziemi Świętokrzyskiej. Autorami opracowań są głównie historycy, nauczyciele oraz pasjonaci regionu. Wśród wielu innych znajdują się również artykuły poświęcone zabytkowym zbiorom przechowywanym w Wojewódzkiej

Bibliotece Publicznej, m.in. w numerze 5 omówiono zabytkową kolekcję biblioteki oraz działania mające na celu jej ochronę i zabezpieczenie. W innych znalazły się artykuły na temat kolekcji zabytkowej należącej do biblioteki.

Od 2005 roku wydawany jest kalendarz, w którym często wykorzystywane są ilustracje znajdujące się w zabytkowych zbiorach bibliotecznych. W 2010 roku były to ilustracje z XIX-wiecznych czasopism: „*Kłosów*” oraz „*Tygodnika Ilustrowanego*” przedstawiające Kielce i miejscowości Regionu Świętokrzyskiego, natomiast w kalendarzu na rok 2011 ukazały się reklamy z wydań „*Gazety Kieleckiej*” z lat 1872-1939”.

Zabytkowe zbiory promowane są również na kartach okolicznościowych (świętecznych). Od 2003 roku wydawane są płyty DVD z cennymi zbiorami bibliotecznymi, m.in. unikalne wydawnictwa regionalne oraz cenne tytuły z kolekcji starych druków.

TEATR IM. STEFANA ŻEROMSKIEGO W KIELCACH

Teatr im. Stefana Żeromskiego w Kielcach mieści się w zabytkowym budynku dawnego hotelu „Polskiego” przy ulicy Sienkiewicza. Ze względu na nieregulowany stan prawnowłasnościowy obiektu, będącego współwłasnością teatru i osób fizycznych, prowadzone są w nim jedynie doraźne remonty. Wszystkie prace remontowe w latach 2010-2011 zostały zrealizowane ze środków własnych instytucji.

Aktualnie przed Sądem Rejonowym w Kielcach toczy się proces (Sygn. akt VII Ns. 238/09) w sprawie wyjścia ze współwłasności siedziby Teatru.

TABELA.12. Wysokość środków przeznaczonych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane w budżecie Teatru w latach 2010-2011:

Obiekt – zakres prac	Wartość przeznaczonych środków	Rok
1. Remont pomieszczeń impresariatu i szatni teatralnej oraz toalety przy szatni w budynku głównym Teatru	57.747,77	2010
2. Modernizacją instalacji sygnalizacji pożaru polegająca na dostawie i wymianie 105 sztuk czujników optycznych dymu DP 2071	26.286,90	2010
3. Remont kapitalny mieszkania nr 9 w Oficyinie Wschodniej Teatru	29.071,61	2010
4. Wykonanie tablicy rozdzielczej i licznikowej na parterze w oficyinie środkowej w nawiązaniu do istniejących obwodów elektrycznych oraz tablicy rozdzielczej i instalacji elektrycznych w garażu Teatru	11.165,91	2010
5. Remont kapitalny mieszkania nr 9 B w Oficyinie Zachodniej Teatru	38.427,65	2011

MUZEUM WSI KIELECKIEJ

Park Etnograficzny w Tokarni wpisany jest do rejestru zabytków jako całość, natomiast znajdujące się w nim obiekty architektoniczne wymienione są w księdze inwentarzowej architektury Muzeum Wsi Kieleckiej. Ponadto, do inwentarza muzealnego wpisanych jest ponad 14 tysięcy muzealiów ruchomych, znajdujących się na ekspozycjach oraz w magazynach muzeum.

W latach 2010-2011 przy kilkunastu obiektach architektonicznych podjęto kompleksowe prace konserwatorskie, które będą kontynuowane w latach kolejnych. Realizowane są one ze środków unijnych, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Samorządu Województwa Świętokrzyskiego oraz własnych. Inne ważne inicjatywy z zakresu ochrony dziedzictwa z ostatnich lat to opracowanie i wdrożenie prezentacji wirtualnej p.t. „*Park Etnograficzny w Tokarni - wirtualny świat przeszłości*”, dostępnej na stronie internetowej Muzeum (www.mwk.com.pl). Przedsięwzięcie współfinansowane jest przez MKiDN w ramach programu *Zasoby cyfrowe*, priorytetu *Digitalizacja zabytków i muzealiów*. Opracowano również projekt doposażenia Pracowni Konserwatorskiej w Parku Etnograficznym w Tokarni w sprzęt i urządzenia pozwalające skuteczniej prowadzić prace nad konserwacją muzealiów. Sporządzono wniosek o dofinansowanie ze środków MKiDN w ramach programu *Dziedzictwo Kulturowe*, priorytetu *Wspieranie działań kulturalnych*. W przypadku otrzymania dotacji projekt realizowany będzie w 2012 roku.

Obok ekspozycji stałych w muzeum etnograficznym prezentowano w latach 2010-2011 szereg wystaw czasowych, poświęconych tradycjom kieleckim i spoza regionu. W 2011 roku odbyła się ogólnokrajowa konferencja p.t.: „*Muzeum otwarte na edukację*” w ramach programu Edukacja Kulturalna. Projekt był współfinansowany w 48,22 % ze środków MKiDN. Pozostała część kosztów - to wkład własny Muzeum Wsi Kieleckiej. W konferencji uczestniczyły 33 osoby. Byli to przedstawiciele innych muzeów i placówek oświatowych. Założeniem konferencji była popularyzacja problematyki związanej z ochroną i zachowaniem dziedzictwa kulturowego poprzez szeroko rozumiane działania i formy edukacyjne. Muzeum planuje w przyszłych latach kontynuację tego programu.

Zaprezentowano m.in. wystawy:

- **"Wielkanoc w obrzędach, zwyczajach i sztuce ludowej"**, udostępniana w dniach 12 IV – 29 V 2011 r., w Dworcu Laszczyków w Kielcach.
- **"Tradycyjny ubiór chłopski na Kielecczyźnie"**. Ekspozycja udostępniana w XVIII-wiecznym spichlerzu ze Złotej. Stała wystawa edukacyjna przydatna w realizacji ścieżek regionalnych.
- **"Ludowe Feng-shui. Magia w chłopskiej zagrodzie"**. Ekspozycja wypożyczona z Muzeum Mazowieckiego w Płocku, udostępniona w Dworcu Laszczyków.
- Wystawa fotograficzna w Spichrzu ze Złotej, prezentująca **zabytkowe obiekty architektury ludowej, przeznaczone do wzniesienia w skansenie**.

Zmiana koncepcji wystroju stałej ekspozycji wewnątrz Dworu z Suchedniowa. Wnętrza zabytkowe uzupełniono o zabytkowe sztukaterie w bawialni, salonie i jadalni dworskiej. Przebudowano urządzenia ogniowe (dwa stylizowane piece we Dworze z Suchedniowa). Uruchomiono nowe ekspozycje w dwóch dodatkowych pomieszczeniach: "pokój rezydentki" i "dworska spiżarnia".

Odtworzenie stałej ekspozycji we wnętrzu zabytkowej "Zagrody Czernikiewiczów w Bodzentynie", zgodnie ze scenariuszem i dokumentacją etnograficzno - historyczną.

Wydane książki , foldery, informatory, materiały promocyjne związane z zabytkami w latach 2010-2011:

- "Kościoły drewniane w województwie świętokrzyskim" autorstwa Tadeusza Wróbla i Anny Adamczyk. Publikacja we - współpracy z fundacją Ośrodek Pomocy Dzikim Zwierzętom - Ptasi Azył,

- kalendarz autorski Muzeum Wsi Kieleckiej - prezentujący we wkładkach rok obrzędowy a także nasze obiekty poddane ochronie w Muzeum,
- "Tradycyjne ozdoby choinkowe na Kielecczyźnie " - autorstwa Ewy Wielgus - pracownika MWK - publikacja z zakresu popularyzacji i ochrony dóbr kultury ludowej,
- "Dwór z Suchedniowa" - przewodnik autorstwa Agnieszki Włodarczyk - pracownika MWK,
- Ponadto do wszystkich w/w wystaw wydane zostały foldery i plakaty promujące te wystawy.

TABELA: 13. Wysokość środków przekazanych na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane w budżecie Muzeum Wsi Kieleckiej w latach 2010-2011.

L.p	Obiekt- zakres prac (nazwa rejestru)	Wartość przeznaczonych środków (brutto)	Rok
1.	Studnia z Gór - wymiana pokrycia dachu i remont odgromienia	64 660,00	2010
2.	Remont odgromień na obiektach w PE: 1. Siekierno 2. Daleszyce 3. Ślężany 4. Bieliny-organistówka 5. Kazimierza Wielka- dzwonnica	62 200,00	2010
3.	Dwór z Suchedniowa - remont komina	13 420,00	2010
4.	Przebudowa kominków i pieców we dworze z Suchedniowa- odnowienie ekspozycji	61 500,00	2011
5.	Maneż - budowa obiektu w PE	167 067,67	2010
6.	Kapliczka z Dębna - montaż w PE- pełna konserwacja obiektu i wyposażenia	50 363,25	2011
7.	Wymiana przykryć dachowych - słomianych na obiektach: 1. Chałupa z Chrobrza 2. Obórka z Bukowskiej Woli	65 928,00	2011
8.	Zagroda z Gęsic -montaż z pełną konserwacją w PE chałupy i stodoły	522 750,00	2011
9.	Chałupa z Kobylnik- montaż z pełną konserwacją w PE	302 457,00	2011
10.	Obora z Mostków - montaż w PE z pełną konserwacją	62 220,00 92 250,00	2010 2011
11.	Chałupa z Ćmielowa- montaż w PE z pełną konserwacją	92 250,00	2011
12.	Chałupa z Wąchocka I- montaż w PE z pełną konserwacją	264 450,00	2011
13.	Chałupa z Wąchocka II- montaż w PE z pełną konserwacją	153 750,00	2011
14.	Chałupa ze Skorzowa - montaż w PE z pełną konserwacją	260 760,00	2011
15.	Chałupa z Szydłowa- montaż w PE z pełną konserwacją	284 868,00	2011

16.	Stodoła z Radkowic - montaż w PE z pełną konserwacją	246 000,00	2011
17.	Dwór z Mirogonowic - montaż w PE	1 845 000,00	2011

TABELA: 14. Wykorzystanie środków zewnętrznych przez MWK na prace przy obiektach zabytkowych w latach 2010-2011:

Źródło dofinansowania	Obiekt - zakres prac	Wartość przyznanej dotacji	Rok
MINISTERSTWO KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO	PROMESA MKIDN – prace konserwatorskie przy obiektach architektonicznych	2 000 000,00	2010-2013
ŚRODKI UNIJNE	Prace konserwatorskie przy obiektach architektonicznych	8 999 123,70	2009-2013
INNE: 1. Województwo Świętokrzyskie	Prace konserwatorskie przy obiektach architektonicznych	2 989 000,00	2010-2013
	Budowa maneżu	135 324,67	2010
	Remonty obiektów w PE - poz. 1-3 z tabeli ...	117 000,00	2010
2. Środki własne Muzeum	Prace konserwatorskie przy obiektach architektonicznych	3 078 456,30	2010-2013
	Remonty obiektów w PE - poz. 1-3 z tabeli ...	23 280,00	2010
	Przebudowa kominków i pieców we dworze z Suchedniowa - odnowienie ekspozycji)	61 500,00	2010
	Budowa maneżu	31 743,00	2010
	Kapliczka z Dębna	50 363,25	2011
	Wymiana przykryć dachowych słomianych na dwóch obiektach poz. 7 z tabeli ...	65 928,00	2011

PROGRAMY OPERACYJNE MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO

I. Program operacyjny: *Dziedzictwo kulturowe*

Każdego roku Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego ogłasza program ochrony dziedzictwa kulturowego, który określa priorytetowe działania w zakresie ochrony dóbr kulturalnych. Jednym z priorytetów jest nieodmiennie ochrona zabytków, mająca na celu ochronę i zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego oraz konserwację i rewaloryzację zabytków. W latach 2010 i 2011 za kolejne priorytety uznano: wspieranie działań muzealnych (2010 i 2011), kulturę ludową (2010 i 2011), ochronę dziedzictwa kulturowego za granicą (2011) oraz ochronę zabytków archeologicznych (2011). W celu

realizacji tych zadań Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego udziela dotacji na zasadach określonych w regulaminach, odpowiednio dla każdego priorytetu.

W latach 2010-2011, w ramach opieki nad zabytkami, Województwo Świętokrzyskie skorzystało z dotacji ministerialnych głównie z tytułu pierwszego priorytetu, w mniejszym zakresie również z drugiego.

Priorytet *Ochrona zabytków* określa jako przedmiot dotacji wyłącznie zabytki wpisane do rejestru. Kwalifikujące się działania obejmują: prace konserwatorskie, prace restauratorskie lub roboty budowlane. O dotacje mogą ubiegać się osoby fizyczne, jednostki samorządu terytorialnego oraz inne jednostki organizacyjne, będące podmiotami prawa polskiego i posiadające tytuł prawny do zabytku, wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego. W ramach tego priorytetu w latach 2010-2011 Województwo otrzymało w sumie ok. 3 340 476 złotych na rzecz dwudziestu trzech beneficjentów, z czego większość stanowią parafie rzymskokatolickie.

TABELA: 15. Wykaz udzielonych dotacji w 2010 roku na realizację zadań w ramach priorytetu Ochrona zabytków.

L.p.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Kwota dotacji
1.	Muzeum Historyczno-Archeologiczne w Ostrowcu Świętokrzyskim	Krzemionki, neolityczna kopalnia krzemienia: prace zabezpieczająco-konserwatorskie w obrębie "wielkich komór"	85 000
2.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Trójcy w Nowym Korczynie	Nowy Korczyn, kościół p.w. św. Stanisława Biskupa: remont dachu, prezbiterium kościoła	200 000
3.	Klasztor Sióstr Bernardynek w Świętej Katarzynie	Święta Katarzyna, Klasztor Sióstr Bernardynek: wymiana pokrycia dachu i części elementów konstrukcyjnych	250 000
4.	Muzeum Przyrody i Techniki Ekomuzeum im. Jana Pazdura w Starachowicach	Starachowice, budynek Zarządu Huty (XIX w.): wykonanie prac o charakterze ratunkowym – I etap	300 000
5.	Opactwo OO. Cystersów w Wąchocku	Wąchock, romański zespół klasztorny OO. Cystersów: instalacja systemu sygnalizacji pożaru, włamania i napadu oraz montaż instalacji telewizji przemysłowej	100 000
6.	Kościół Rektoralny p.w. Zwiastowania Najświętszej Marii Panny w Rytwianach	Rytwiany, wyposażenie kaplicy św. Jana Chrzciciela (XVII w.) w kościele pokamedulskim: kontynuacja konserwacji i renowacji - II etap	100 000
7.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Marcina w Opatowie	Opatów, romański kościół p.w. św. Marcina: prace konserwatorskie w kapitularku	100 000
8.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Trójcy w Jędrzejowie	Jędrzejów, kościół p.w. św. Trójcy (XV w.): prace konserwatorskie przy ołtarzu głównym (obraz, ołtarz, tabernakulum)	70 000

9.	Parafia św. Bartłomieja w Staszowie	ref. – Staszów, kościół p.w. Św. Bartłomieja wraz z wyposażeniem (XV w.): prace konserwatorskie przy ścianach i sklepieniu nawy i kruchty zachodniej oraz marmurowego epitafium ks. Teodora Dalewskiego z 1678 r. i drewnianym krucyfiksie tęczowym z XVIII w.	50 000
10.	Zakon Braci Mniejszych Klasztor OO. Franciszkanów - Reformatorów w Pińczowie	Pińczów, kościół p.w. Nawiedzenia NMP (XVII w.): remont dachów 2 kaplic bocznych	90 000
11.	Parafia Nawrócenia św. Pawła Ap. w Sandomierzu	Sandomierz, zespół kościoła p.w. Nawrócenia św. Pawła Ap. (1426-1434 r.): remont i renowacja dachu i elewacji	100 000
12.	Gmina Szydłów	Szydłów, wyposażenie kościoła filialnego p.w. Wszystkich Świętych: konserwacja polichromii nawy kościoła	80 000
13.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Augustyna	Kurozwęki, kościół p.w. Wniebowzięcia Matki Bożej (XV w.): montaż systemu sygnalizacji pożaru i włamania	30 000
RAZEM			1 555 000

TABELA: 16. Wykaz udzielonych dotacji w 2011 roku na realizację zadań w ramach priorytetu Ochrona zabytków.

L.p.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Kwota dotacji
1.	Opactwo Cystersów w Wąchocku	Wąchock, zespół klasztorny OO. Cystersów (XII w.): instalacja systemu sygnalizacji pożaru i włamania - etap II	60 000
2.	Parafia p.w. Wniebowzięcia NMP w Konieńtłotach	Konieńtłoty, kościół p.w. Wniebowzięcia NMP (XV w.): remont więźby dachowej, wymiana pokrycia dachowego	250 000
3.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Narodzenia NMP w Wiślicy	Wiślica, Dom Długosza (1460 r.): prace konserwatorskie przy zachodniej elewacji budynku i hydroizolacja piwnic	300 000
5.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Świętej Trójcy w Tarłowie	Tarłów, kościół parafialny p.w. Świętej Trójcy, (I poł. XVIII w.), zakup i montaż sygnalizacji włamania	25 000
6.	Kościół Rektoralny p.w. Zwiastowania Najświętszej Marii Panny w Rytwianach	Rytwiany, kościół pokamedulski (XVII w.): remont i konserwacja dachów	300 000
7.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Piotra i Pawła w Rembieszycach	Rembieszce, drewniany kościół parafialny p.w. św. Piotra i Pawła (XVIII w.): remont drewnianego stropu, więźby dachowej i wymiana pokrycia dachowego z gontu	300 000
8.	Mniszki III Zakonu Regularnego Św. Franciszka z Asyżu zwane Bernardynkami	Święta Katarzyna, Klasztor Sióstr Bernardynek - wielokrotne przebudowy (XX w.) wymiana pokrycia dachu i części elementów konstrukcyjnych - II etap	195 476

9.	Gmina Szydłów	Szydłów, kościół filialny p.w. Wszystkich Świętych - polichromia (XIV w.): konserwacja	80 000
10.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła w Piotrkowicach	Piotrkowice - Zarzeczce, kościół p.w. św. Ap. Piotra i Pawła (1582 r.): remont więźby dachowej oraz wymiana pokrycia dachowego wraz z renowacją wieży i krzyża na kościele parafialnym	150 000
11.	Powiat Kazimierski	Bejsce, Pałac "Badenich" (1802 r.): sala balowa - zatrzymanie procesu destrukcji dekoracji, przywrócenie estetyki wnętrza z zachowaniem istniejącej kolorystyki oraz zabezpieczenie przed ponownym destruktem	100 000
12.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Trójcy w Tarłowie	Ref. Tarłów, kościół parafialny p.w. Świętej Trójcy (XVII-XX w.): instalacja systemu sygnalizacji pożaru	25 000
RAZEM			1 785 476

Celem drugiego priorytetu, *Wspieranie działań muzealnych* jest zachowanie, prezentacja i popularyzacja materialnego dziedzictwa kulturowego. Do najważniejszych zadań, kwalifikujących się do udzielenia wsparcia, należą: organizacja czasowych wystaw muzealnych, modernizacja stałych ekspozycji, zakup obiektów do zbiorów muzeów, archiwów i bibliotek oraz konserwacja wszelkiego rodzaju muzealiów. O dotacje mogą ubiegać się podmioty prawa polskiego: organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe oraz państwowe i samorządowe instytucje kultury, w tym muzea, archiwa i biblioteki. W 2011 roku, w ramach opieki nad zabytkami, z priorytetu skorzystała Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Kielcach, otrzymując dotacje na konserwację XVI-wiecznych druków.

TABELA: 17. Wykaz udzielonych dotacji w 2010- 2011 na realizację zadań w ramach priorytetu: Wspieranie działalności muzealnej.

L.p.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Kwota dotacji
1.	Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Witolda Gombrowicza w Kielcach	Konserwacja XVI-wiecznych zabytków sztuki drukarskiej	26 000
2.	Muzeum Wsi Kieleckiej w Kielcach Park Etnograficzny w Tokarni	Wirtualny świat przeszłości	90 000

II. Program operacyjny: Promesa Ministra kultury i Dziedzictwa Narodowego

W celu zwiększenia efektywności wykorzystania środków europejskich na rzecz rozwoju kultury, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego uruchomiło program operacyjny, polegający na dofinansowaniu wkładu krajowego do wybranych projektów kulturalnych, realizowanych ze środków europejskich. Jest to Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, która może obejmować działania takie jak:

- ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego,

- budowa, rozbudowa i przebudowa infrastruktury kulturalnej oraz infrastruktury szkół i uczelni artystycznych,
- rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego w dziedzinie kultury,
- międzynarodowe przedsięwzięcia kulturalne,
- rozwój zasobów ludzkich oraz podnoszenie poziomu wykształcenia społeczeństwa.

W ubiegłych latach z programu skorzystało kilku beneficjentów z regionu świętokrzyskiego, otrzymując w ramach dotacji znaczne kwoty (nie mniej niż 170 000 złotych), których suma przekroczyła 4 000 000 złotych.

TABELA: 18. Wykaz udzielonych dotacji w 2010 roku na realizację zadań w ramach programu operacyjnego Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

L.p.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Kwota dotacji
1.	Gmina Chmielnik	Utworzenie ośrodka edukacyjno – muzealnego „Świętokrzyski Sztetl” w budynku zabytkowej synagogi	1 000 000
2.	Muzeum Narodowe w Kielcach	Przystosowanie Kamienicy pod Trzema Herbami na Muzeum Dialogu Kultur	171 711
3.	Muzeum Wsi Kieleckiej w Kielcach	Rozbudowa Muzeum Wsi Kieleckiej-Parku Etnograficznego w Tokarni w celu zachowania dziedzictwa kulturowego	2 000 000
4.	Gmina Wiślica	Tysiącletnia Wiślica śladami świetności	449 236,00
RAZEM			3 620 947

TABELA: 19. Wykaz udzielonych dotacji w 2011 roku na realizację zadań w ramach programu operacyjnego Promesa Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

L.p.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Kwota dotacji
1.	Misjonarze Oblaci M.N. Klasztor Św. Krzyż	Przebudowa skrzydła północnego Klasztoru Misjonarzy Oblatów Maryi Niepokalanej Sanktuarium Relikwii Krzyża Świętego - część kulturalno-edukacyjna	600 000

II. Mecenat Ministra kultury i Dziedzictwa Narodowego

Jednostki samorządu terytorialnego, które są organami założycielskimi instytucji filmowych lub organizatorami instytucji kultury, mogą ubiegać się o dotacje w ramach Mecenatu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Zadania realizowane dzięki programowi to:

- upowszechnianie i promocja twórczości artystycznej.
- upowszechnianie i promocja czytelnictwa.
- promocja kultury polskiej za granicą.
- pomoc twórcom i animatorom kultury.
- zachowanie, waloryzacja i ochrona dziedzictwa kulturowego.

- wspieranie i ochrona kultur mniejszości narodowych i etnicznych oraz kultur regionalnych.
- tworzenie i wdrażanie systemów informatycznych w sferze kultury.
- edukacja kulturalna społeczeństwa.

TABELA: 20. Wykaz udzielonych dotacji w 2010 roku na realizację zadań w ramach programu Mecenatu Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

L.p.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Kwota dotacji
1.	Powiat Sandomierski	Działalność Muzeum Okręgowego w Sandomierzu w 2010 r.	300 000

ŚWIĘTOKRZYSKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR ZABYTKÓW

Dotacje z budżetu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prace konserwatorskie, restauratorskie lub budowlane prowadzone przy zabytku wpisanym do rejestru, mogą być przyznawane na mocy dwóch ustaw. Pierwszą, podstawową, jest ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2003 Nr 162 poz. 1568 z późniejszymi zmianami). W myśl Art. 74 Konserwator Wojewódzki przyznaje dotacje ze środków budżetu państwa, w części, której dysponentem jest wojewoda. Beneficjentem może być osoba fizyczna, jednostka samorządu terytorialnego lub inna jednostka organizacyjna, będąca właścicielem lub posiadaczem zabytku wpisanego do rejestru. Z tytułu tej ustawy w latach 2010/2011 dotacje od Świętokrzyskiego Konserwatora Zabytków otrzymało ponad sześćdziesięciu beneficjentów, głównie parafie rzymskokatolickie, łącznie na sumę ponad 1 400 000 złotych.

TABELA: 21. Wykaz dotacji udzielonych przez Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z beneficjentami w 2010 roku na realizację zadań na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

L.p.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Kwota dotacji
1.	Muzeum Przyrody i Techniki Ekomuzeum im. Jana Pazdura w Starachowicach	Opracowanie dokumentacji projektowej remontu i rekonstrukcji budynku zarządu huty, wchodzącego w skład zabytkowego Zespołu Wielkopieczowego w Starachowicach	16 158
2.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. ŚŚ. Piotra i Pawła Apostołów w Sancygniowie	Konserwacja techniczna i estetyczna ołtarza bocznego Świętego Antoniego wraz z obrazami "Św. Antoni z Dzieciątkiem", "Święty Franciszek" oraz rzeźbą anioła w kościele parafialnym p.w. ŚŚ. Piotra i Pawła Apostołów w Sancygniowie	25 972
3.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Jana Chrzciciela w Skalbmierzu	Wykonanie ekspertyzy techniczno - konserwatorskiej dotyczącej stanu posadowienia kościoła parafialnego p.w. Św. Jana Chrzciciela oraz ocena zagrożeń i koncepcji ewentualnych zabezpieczeń wraz z nadzorem archeologicznym	22 920

4.	Stowarzyszenie "Ziemia Buska" w Zbudowicach (działające z upoważnienia Pana Mirosława Gwóźdź)	Prace konserwatorskie przy kapliczce latarniowej	31 190
5.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Narodzenia NMP w Wiślicy	Prace konserwatorskie w zakresie zabezpieczenia technicznego czterech portali w korytarzu gotyckim na parterze Domu Długosza w Wiślicy	23 980
6.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia NMP w Konieńtłach	Prace konserwatorskie i renowacyjne przy drewnianym stropie nad parterem budynku poklasztornego	18 920
7.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Trójcy w Słupi Jędrzejowskiej	Prace remontowe we wnętrzu kościoła parafialnego p.w. Św. Trójcy w Słupi Jędrzejowskiej w następującym zakresie: usunięcie zdegradowanych tynków w partii przyziemia, założenie nowych wypraw tynkarskich na partiach ścian oraz konserwacja baz pilastrów	19 650
8.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Katarzyny Aleksandryjskiej w miejscowości Piasek Wielki	Prace remontowe w zakresie odtworzenia drzwi drewnianych zewnętrznych na elewacji południowej kościoła parafialnego p.w. Św. Katarzyny Aleksandryjskiej w miejscowości Piasek Wielki	6 094
9.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Marii Magdaleny w Dobrowodzie	Konserwacja techniczna i estetyczna ołtarza głównego wraz z obrazem "Ukrzyżowanie" oraz rzeźbami „Matka Boska”, „Święty Jan” w kościele parafialnym p.w. Św. Marii Magdaleny w Dobrowodzie	23 245
10.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Mikołaja w miejscowości Szewna	Prace remontowe związane z wymianą pokrycia dachowego na zabytkowym budynku organistówki	26 029
11.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Trójcy w Tartowie	Pełna konserwacja techniczna i estetyczna ołtarza boczno-przytęczowego p.w. Św. Tekli wraz z obrazem "Św. Józef z Dzieciątkiem" w Kościele Parafialnym p.w. Św. Trójcy w Tartowie	19 193
12.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Nawrócenia Św. Pawła Apostoła w Sandomierzu	Konserwacja techniczna i estetyczna drewnianej kraty między kruchtą południową a kaplicą p.w. Św. Barbary w kościele parafialnym p.w. Nawrócenia Św. Pawła Apostoła w Sandomierzu	10 690
13.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Nawiedzenia NMP	Konserwacja techniczna i estetyczna ołtarza bocznego Świętego Józefa wraz z obrazami "Św. Józef", "Św. Apolonia" oraz parą aniołów i trzema puttami w kościele parafialnym p.w. Nawiedzenia NMP w Bogucicach	23 158
14.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Małgorzaty w Pierzchnicy	Prace remontowe w zakresie wymiany instalacji elektrycznej w kościele parafialnym p.w. Św. Małgorzaty w Pierzchnicy w drewnianej części (więźby dachowej)	12 049

15.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Andrzeja Apostoła w Strzegomiu	Prace konserwatorskie przy malowidłach ściennych ze scenami „Zmartwychwstanie”, „Trzej Królowie”, „Golgota” na ścianach i stropach wschodniej części nawy głównej i wschodnich partiach obu naw bocznych w kościele parafialnym p.w. Św. Andrzeja Apostoła w Strzegomiu	10 898
16.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Zwiastowania Pańskiego w Piotrkowicach	Konserwacja dwóch relikwiarzy rokokowych z 2 połowy XVIII wieku oraz figurki Matki Boskiej Niepokalanego Poczęcia, rekonstrukcja figurki Św. Józefa w Kaplicy Matki Bożej Loretańskiej w zespole klasztorным Ojców Karmelitów Bosych w Piotrkowicach	2 527
17.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. ŚŚ. Apostołów Piotra i Pawła w Gowarczowie	Konserwacja pozostałości malowideł ściennych na północnej, wewnętrznej ścianie nawy kościoła parafialnego p.w. ŚŚ. Apostołów Piotra i Pawła w Gowarczowie: przy scenie Matka Boska Różańcowa i poniżej – archiwolcie arkady wejściowej do kaplicy	18 163
18.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Mikołaja w Małoszowie	Remont tynków zewnętrznych prezbiterium kościoła parafialnego p.w. Św. Mikołaja w Małoszowie wraz z malowaniem	15 136
19.	Świętokrzyska Kolejka Dojazdowa "Ciuchcia Expres Ponidzie" Sp. z o.o. w Jędrzejowie	Zakup drewnianych mostownic wąskotorowych do remontu zabytkowych mostów na szlaku Jędrzejów - Umianowice	20 900
20.	Kościół Rektoralny p.w. Zwiastowania NMP w Rytwianach	Konserwacja kamiennej posadzki wraz z uzupełnieniem kamiennych płyt i okładzin marmurowych w Kaplicy Św. Jana Chrzciciela w zespole pokamedulskim w Rytwianach	23 991
21.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Jacka i Św. Katarzyny w Odrowążu	Konserwacja ołtarza bocznego Pana Jezusa w kościele parafialnym p.w. Św. Jacka i Św. Katarzyny w Odrowążu (z wyłączeniem prac konserwatorskich związanych ze złożonymi częściowo polichromowanymi rzeźbami drewnianymi: Św. Piotr, Św. Paweł, Św. Michał Archanioł, 2 anioły, 2 małe putta, 2 duże putta)	27 462
22.	KORPORACJA PP Aleksander Pietrow Wiązownica Kolonia	Remont klatki schodowej znajdującej się w wieży pałacowej w Wiązownicy Kolonia w zakresie wykonania schodów drewnianych	13 622
23.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia NMP i Św. Augustyna w Kurozwękach	Prace przy kościele p.w. Św. Rocha w Kurozwękach w zakresie: remont konstrukcji sygnaturki, I etap prac polegający na wymianie pokrycia dachowego (rozebranie pokrycia z gontów), impregnacja elementów drewnianych, remont więźby dachowej i stropu nad nawą z jego izolacją	37 839

24.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wszystkich Świętych w Czyżowie Plebańskim	II etap prac konserwatorskich przy polichromowanym suficie i gzymsach w nawie Kościoła Parafialnego p.w. Wszystkich Świętych w Czyżowie Plebańskim	24 996
25.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Bartłomieja w Staszowie	Konserwacja techniczna i estetyczna ołtarza głównego wraz z obrazami "Ukrzyżowanie", "Św. Bartłomiej" i rzeźbami "Matka Boska", "Św. Jan Ewangelista", cztery putta oraz tabernakulum w Kościele Parafialnym p.w. Św. Bartłomieja w Staszowie	20 362
26.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wszystkich Świętych w Cudzynowicach	Prace konserwatorskie 14 obrazów stanowiących Drogę Krzyżową w kościele parafialnym p.w. Wszystkich Świętych w Cudzynowicach	8 211
27.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Władysława w Szydłowie	Konserwacja siedmiu obrazów olejnych stanowiących Drogę Krzyżową w kościele parafialnym p.w. Św. Władysława w Szydłowie	8 000
28.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Rocha w Mroczkowie	Konserwacja obrazu "Święty Roch" w kościele p.w. Św. Rocha w Mroczkowie	1 839
29.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Trójcy w Skarżysku Kościelnym	I etap prac konserwatorskich przy ołtarzu głównym w kościele parafialnym p.w. Św. Trójcy w Skarżysku Kościelnym w zakresie konserwacji drewnianej struktury ołtarza, uszaków oraz rzeźb (dwa anioły, dwa putta)	30 272
30.	Dom Pomocy Społecznej w Bejskach	Prace remontowe przy pałacu Badenich w Bejskach w zakresie wykonania i montażu opasek okiennych (na elewacji frontowej i bocznej od strony wschodniej)	20 935
31.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Trójcy w Rakowie	Badania konserwatorskie ścian wewnętrznych i sklepień w kościele parafialnym p.w. Św. Trójcy w Rakowie	5 298
32.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Zesłania Ducha Świętego i Matki Boskiej Bolesnej w Młodzawach Małych	Konserwacja elewacji kościoła parafialnego p.w. Zesłania Ducha Świętego i Matki Boskiej Bolesnej w Młodzawach Małych: południowej prezbiterium (górną partią), wschodniej zakrystii, wschodniej transeptu (górną partią)	40 000
33.	Muzeum Okręgowe w Sandomierzu	Modernizacja istniejącego monitorowania wizyjnego zamku w Sandomierzu	79 950
34.	Kościół Rektoralny p.w. Zwiastowania NMP w Rytwianach	Modernizacja istniejącego systemu sygnalizacji pod kątem zabezpieczenia antywłamaniowego i pożarowego z monitoringiem w zespole pokamedulskim w Rytwianach (w Kościele Rektoralnym p.w. Zwiastowania NMP w Rytwianach i jego otoczeniu)	20 958
RAZEM			710 607

TABELA: 22. Wykaz dotacji udzielonych przez Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z beneficjentami w 2011 roku na realizację zadań na podstawie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

L.p.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Kwota dotacji
1.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Jakuba Starszego w Szczaworyżu	Prace konserwatorskie przy ołtarzu głównym w zakresie: konserwacji technicznej i estetycznej drewnianej, architektonicznej struktury polichromowanej (malowanej) na obszarze od posadzki do krańca gzymsu belkowania, z wyłączeniem kolumn i bramek w kościele parafialnym p.w. Św. Jakuba Apostoła w Szczaworyżu	35 830
2.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Jacka i Św. Katarzyny w Odrowążu	Prace konserwatorskie przy ołtarzu bocznym Pana Jezusaw kościele parafialnym p.w. Św. Jacka i Św. Katarzyny w Odrowążu w zakresie konserwacji rzeźb: Św. Piotr, Św. Paweł, Św. Michał Archanioł, para aniołów i dwie pary puttów (główki).	10 517
3.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. ŚŚ. Apostołów Piotra i Pawła w Gowarczowie	Konserwacja XVIII-wiecznych malowideł na sklepieniu kaplicy północnej kościoła parafialnego p.w. ŚŚ. Apostołów Piotra i Pawła w Gowarczowie	21 240
4.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Katarzyny Dziewicy i Męczennicy w Kleczanowie	Konserwacja techniczna i estetyczna malowideł ściennych na stropach kościoła parafialnego p.w. Św. Katarzyny Dziewicy i Męczennicy w Kleczanowie	17 217
5.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Marii Magdaleny w Dobrowodzie	Konserwacja ambony wraz z obrazem "Chrystus wśród Apostołów" oraz obrazu "Chrzest Chrystusa w Jordanie" w kościele parafialnym p.w. Św. Marii Magdaleny w Dobrowodzie	24 199
6.	Wyższe Seminarium Duchowne w Kielcach	Konserwacja XVII-wiecznego obrazu "Sąd Ostateczny"	25 341
7.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wszystkich Świętych w Czyżowie Plebańskim	Konserwacja trzeciej części polichromowanego sufitu i gzymsów w nawie kościoła parafialnego w Czyżowie Plebańskim (III etap prac)	22 654
8.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Władysława w Szydłowie	Konserwacja epitafium księdza Józefa Ptaszyńskiego w kościele parafialnym p.w. Św. Władysława w Szydłowie	6 615
9.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Trójcy w Skarżysku Kościelnym	Kontynuacja prac konserwatorskich przy ołtarzu głównym w kościele parafialnym p.w. Św. Trójcy w Skarżysku Kościelnym w zakresie konserwacji obrazów "Św. Trójca", "Matka Boska z Dzieciątkiem" i "Św. Roch" oraz elementów złożonych ołtarza	21 037

10.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Ostrowcu Świętokrzyskim	Konserwacja ołtarza bocznego Przemienienia Pańskiego wraz z obrazami: "Przemienienie Pańskie i "Św. Juda Tadeusz" oraz parą rzeźbionych puttów w kaplicy południowej kościoła parafialnego p.w. Św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Ostrowcu Świętokrzyskim	20 295
11.	Rektorat Kościoła Rektoralnego p.w. Zwiastowania NMP w Rytwianach	Prace remontowe przy elewacji wieży kościoła pokamedulskiego p.w. Zwiastowania NMP w Rytwianach	32 524
12.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. ŚŚ. Apostołów Piotra i Pawła w Obrazowie	Konserwacja techniczna i estetyczna ołtarza głównego w kościele parafialnym p.w. ŚŚ. Apostołów Piotra i Pawła w Obrazowie	40 329
13.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Nawiedzenia NMP w Bogucicach	Konserwacja techniczna i estetyczna ołtarza głównego wraz z obrazami: "Matka Boska z Dzieciątkiem", "Nawiedzenie NMP" i czterema rzeźbami: Św. Wawrzyniec, Św. Szczepan, dwa anioły adoranty oraz tabernakulum w Kościele Parafialnym p.w. Nawiedzenia NMP w Bogucicach	30 839
14.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Andrzeja Boboli w Kostomłotach	Konserwacja ołtarzy bocznych Św. Barbary i Matki Boskiej Częstochowskiej w kaplicy p.w. Św. Barbary w Miedzianej Górze (z wyłączeniem obrazów ołtarzowych)	15 114
15.	Kapituła Katedralna Sandomierska	Konserwacja sześciu kamiennych portali w Domu Długosza w Sandomierzu	16 107
16.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Trójcy w Tarłowie	Pełna konserwacja techniczna i estetyczna ołtarza bocznego p.w. Św. Anny przy tęczycy (łącznie z obrazami "Św. Joachim ze Św. Anną i Marią". "Św. Antoni Padewski") w kościele parafialnym p.w. Św. Trójcy w Tarłowie	23 289
17.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Andrzeja Apostoła w Suchedniowie	Prace remontowe przy kopule i wieńczącej ją sygnaturze w kościele parafialnym p.w. Św. Andrzeja Apostoła w Suchedniowie	18 123
18.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia NMP w Koniełotach	Wykonanie części izolacji poziomej kościoła parafialnego p.w. Wniebowzięcia NMP w Koniełotach	24 654
19.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Wniebowzięcia NMP i Św. Augustyna w Kurozwękach	II Etap remontu kościoła filialnego p.w. Rocha w Kurozwękach	26 967
20.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Trójcy w Słupi Jędrzejowskiej	Konserwacja sztukatorsko-malarskiego wystroju ścian i sklepienia prezbiterium kościoła parafialnego p.w. Św. Trójcy w Słupi Jędrzejowskiej wraz z konserwacją dwóch obrazów: "Św. Izydor i "Św. Zyta".	44 521
21.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Zesłania Ducha Świętego i Matki Boskiej Bolesnej w Młodzawach Małych	Konserwacja wypraw, rzeźb i detalu architektonicznego w kościele parafialnym p.w. Zesłania Ducha Świętego i Matki Boskiej Bolesnej w Młodzawach Małych	52 500

22.	Samorządowa Instytucja Kultury Zabytkowy Zakład Hutniczy w Maleńcu	Opracowanie projektów budowlanych rekonstrukcji koryta południowego i poszuru pod kołem wodnym, dwóch mostków drewnianych oraz projektu budowlanego rekonstrukcji i wzmocnienia muru oporowego hali walcowni w Zabytkowym Zakładzie Hutniczym w Maleńcu	4 027
23.	KORPORACJA PP Aleksander Pietrow Wiązownica Kolonia	Konserwacja kamiennego portalu z tarczą herbową oraz odtworzenie drzwi wejściowych z portalu pałacu w Wiązownicy Kolonia	10 592
24.	Gmina Klimontów	Prace przy pozostałościach zamku w miejscowości Ossolin w zakresie remontu łuku kamiennego i muru oporowego	16 356
25.	Caritas Diecezji Kieleckiej	Prace remontowe przy elewacji zachodniej budynku Caritas Diecezji Kieleckiej w Kielcach	24 654
26.	Grzegorz Bałag Kraków	Zabezpieczenie zagrożonej więźby dachowej budynku lamusa w zabytkowym zespole pałacowym w Sancygniowie	94 562
27.	Parafia Rzymskokatolicka p.w. Św. Katarzyny Aleksandryjskiej w miejscowości Piasek Wielki	Odtworzenie drzwi zewnętrznych w elewacji północnej (w wejściu do zakrystii) kościoła parafialnego p.w. Św. Katarzyny Aleksandryjskiej w miejscowości Piasek Wielki	4 477
28.	Muzeum Przyrody i Techniki Ekomuzeum im. Jana Pazdura w Starachowicach	Dostawa i montaż monitoringu wizyjnego zewnętrznego i wewnętrznego jako element instalacji przeciwwłamaniowej na terenie zabytkowego zakładu Wielkopieczowego w Starachowicach	100 000
RAZEM			784 580

Drugą podstawą prawną jest ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z dnia 29 maja 2003 r.). Wojewódzki Konserwator Zabytków może przyznawać dotacje organizacjom pozarządowym, prowadzącym działalność na rzecz pożytku publicznego w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji. W ubiegłych latach dotacje z tytułu tej ustawy otrzymało od Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków kilka organizacji kulturalnych, również spoza Województwa.

TABELA: 23. Wykaz dotacji udzielonych przez Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w 2010 roku na realizację zadań na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

L.p.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Kwota dotacji
1.	Towarzystwo Pamięci Hetmana Stefana Czarnieckiego w Czarncy	Prace konserwatorskie przy portalu do zakrystii z 1640 roku oraz przy zabytkowych drzwiach metalowych z XVII wieku w Kościele Parafialnym p.w. Św. Floriana w Czarncy, ufundowanym przez hetmana Stefana Czarnieckiego	14 109

2.	Stowarzyszenie Ochrony Dziedzictwa Narodowego w Kielcach	Konserwacja zabytkowego obiektu - żeliwnego pomnika rodziny Józefa Kalasantego Pączkowskiego na Cmentarzu Starym w Kielcach	18 000
3.	Towarzystwo Przyjaciół Bielin w Bielinach	Renowacja XVII – wiecznych tablic epitafijnych (księdza Jana Słowieckiego oraz Jana Brzościńskiego) w Kościele Parafialnym p.w. Św. Józefa Oblubieńca NMP w Bielinach oraz XIX – wiecznego nagrobka Wincentego i Tekli Dudek na cmentarzu parafialnym w Bielinach	12 400
4.	Stowarzyszenie Przyjaciół Świętej Katarzyny i Doliny Wilkowskiej "ŁYSICA-SABAT" w Wilkowie	Przez remont poznajemy zabytki Świętej Katarzyny (remont drewnianej kapliczki, zlokalizowanej na terenie posesji nr 15 przy ulicy Kieleckiej w Świętej Katarzynie)	4 550
5.	Stowarzyszenie Archeologów Terenowych "STATER" w Niepołomicach	Kompleksowe opracowanie wyników badań kurhanów ze stanowiska 39 w miejscowości Chroberz	7 522
RAZEM			56 581

TABELA: 24. Wykaz dotacji udzielonych przez Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w 2011 roku na realizację zadań na podstawie ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

L.p.	Wnioskodawca	Nazwa zadania	Kwota dotacji
1.	Towarzystwo Pamięci Hetmana Stefana Czarnieckiego w Czarncy	Konserwacja figur Św. Stanisława i Św. Floriana z XVII wieku umieszczonych na fasadzie kościoła parafialnego p.w. Św. Floriana w Czarncy	13 752
2.	Stowarzyszenie Społeczno - Kulturalne Solec Zdrój	Renowacja zabytkowego nagrobka Samuela Zborowskiego w Solcu Zdroju	26 205
3.	Stowarzyszenie Ochrony Dziedzictwa Narodowego w Kielcach	Konserwacja dwóch zabytkowych nagrobków na cmentarzu prawosławnym w Kielcach: żeliwnego nagrobka Julii Iwanowej Gołębiowskiej i córki Julii Władysławowej (I etap) i kopca nagrobnego (ziemnego) z kamienną fasadą Mitrofana Aleksiejewicza Wieliaminow-Ziernowa i Wawry Jakowliewnej Prochorowej (prace zabezpieczające przed zawaleniem się budowli)	6 000
4.	Stowarzyszenie Starożytników w Warszawie	Konserwacja dwóch obrazów: Św. Karol Boromeusz" i "Św. Onufry" oraz dwóch relikwiarzy: Św. Konstantyna i Św. Celestyna z zespołu klasztornego OO. Pallotyńców na Karczówce w Kielcach	13 830
RAZEM			59 787

Finansowanie zadań z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami w latach 2010-2011 ze środków krajowych na terenie województwa świętokrzyskiego kształtowało się następująco:

Tabela: 25. Dotacje udzielone ze środków krajowych na prace z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami w latach 2010-2011

Źródło finansowania	2010	2011	Ogółem 2010+2011
Samorząd Województwa Świętokrzyskiego	891 898	568 700	1 460 598
Świętokrzyski Wojewódzki Konserwator Zabytków	767 188	844 367	1 611 555
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	5 475 947	2 501 476	7 977 423
RAZEM	7 135 024	3 914 543	11 049 576

REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO NA LATA 2007 – 2013

Oś priorytetowa 2. Wsparcie innowacyjności, budowa społeczeństwa informacyjnego oraz wzrost potencjału inwestycyjnego regionu

Działanie 2.3. Promocja gospodarcza i turystyczna regionu

Ze względu na walory naturalne oraz kulturowe Ziemi Świętokrzyskiej istotnym elementem 2. osi priorytetowej są działania mające na celu promocję atrakcyjności regionu, inwestycyjnej i turystycznej, kreowanie pozytywnego wizerunku województwa, wypracowanie i rozwój markowych regionalnych produktów turystycznych. W ramach działania *Promocja gospodarcza i turystyczna regionu* realizowane były projekty promujące istniejące oraz kreujące nowe produkty turystyczne, promujące turystykę kulturową, pielgrzymkową, edukacyjno-rekreacyjno-aktywną dzieci i młodzieży, służące podnoszeniu konkurencyjności oferty turystycznej oraz rozwijania systemu informacji turystycznej. Propagowanie walorów turystycznych województwa w kraju i za granicą odbywało się również poprzez organizację imprez i wydarzeń kulturalnych, kampanii promocyjnych, w tym medialnych, publikację wydawnictw promocyjnych, opracowanie oraz wdrażanie lokalnych i regionalnych programów promocji gospodarczej i turystycznej.

W latach 2010-2011 w ramach działania 2.3 zawarto z niżej wymienionymi beneficjentami umowy na realizację zadań o wartości 29 165 702,76 zł.

TABELA: 26. Wykaz umów zawartych z beneficjentami w latach 2010-2011 na realizację zadań w ramach Działania 2.3. Promocja gospodarcza i turystyczna regionu

Lp.	Beneficjent	Tytuł projektu	Data zawarcia umowy	Całkowita wartość projektu w PLN	Kwota dofinansowania z EFRR w PLN	Zakończenie realizacji
1	Muzeum Wsi Kieleckiej w Kielcach	"Rozbudowa Muzeum Wsi Kieleckiej - Parku Etnograficznego w Tokarni w celu zachowania dziedzictwa kulturowego" – podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu	30.12.2010	17066580,00	8999123,70	28.12.2013
2	Stowarzyszenie Miłośników Pustelni Złotego Lasu w Rytwianach	Przeszłość dla przyszłości – Galeria Kamedulska w Pustelni Złotego Lasu	04.11.2010	2500000,00	2000000,00	31.10.2011
3	Stowarzyszenie na rzecz ochrony i promocji sztuki sakralnej "ars sacra"	Skarbiec Świętokrzyski. szlak architektury drewnianej i średniowiecznej	02.02.2011	17635240,85	12000000,00	31.10.2012
4	Gmina Chęciny	Kampania promocyjna „Historia państwa polskiego na przykładzie dziejów zamku królewskiego w Chęcinach – wielkie inscenizacje, czyli bezcenne lekcje historii na żywo	17.02.2010	375 000,00	300 000,00	31.07.2012
5	Caritas Diecezji Sandomierskiej	Sandomierskie centrum obsługi ruchu turystycznego w kompleksie dawnego szpitala św. ducha w Sandomierzu	28.12.2010	2670026,10	2136020,88	31.12.2011
6	Muzeum Narodowe w Kielcach	Dawny Pałac Biskupów Krakowskich w Kielcach najcenniejszym obiektem promocyjnym turystyki kulturowej ziemi świętokrzyskiej	21.03.2011	5 689 101,22	3 730 558,18	30.01.2012
Razem				45935948,17	29165702,76	

Oś priorytetowa 5. Wzrost jakości infrastruktury społecznej oraz inwestycje w dziedzictwo kulturowe, turystykę i sport

5.3. Inwestycje w sferę dziedzictwa kulturowego, turystyki i sportu

Zgodnie z wytycznymi parlamentu europejskiego i rady europy inwestowanie w kulturę, w tym ochrona, promowanie i zachowanie dziedzictwa kulturowego, powinno wywierać pozytywny wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy, atrakcyjność regionu i zrównoważoną turystykę w województwie świętokrzyskim na realizację tego celu przeznaczono w latach 2007-2013 fundusze w wysokości ogólnej 34 155 636 euro przy udziale środków publicznych krajowych 5 123 345 euro.

W ramach działania 5.3. przewidziano realizację inwestycji z zakresu ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego oraz przyrodniczego, w szczególności konserwację, renowację, zachowanie obiektów zabytkowych wraz z otoczeniem, zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego przed zagrożeniami, w tym również projekty związane z przystosowaniem obiektów zabytkowych i poprzemysłowych na cele turystyczne.

TABELA: 27. Wykaz umów zawartych z beneficjentami w latach 2010-2011 na realizację zadań w ramach Działania 5.3. Inwestycje w sferę dziedzictwa kulturowego, turystyki i sportu

Lp.	Beneficjent	Tytuł projektu	Data zawarcia umowy	Całkowita wartość projektu w PLN	Kwota dofinansowania z EFRR w PLN	Zakończenie realizacji
1	Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Św. Mikołaja	Remont tynków wewnętrznych i zewnętrznych zabytkowego kościoła parafialnego p.w. Św. Mikołaja W Oksie	28.05.2010	273749,37	164249,62	30.11.2010
2	Parafia pod Wezwaniem Trójcy Świętej w Bogorii	Remont i konserwacja zespołu zabytków kościoła parafialnego p.w. Trójcy Świętej w Bogorii	05.08.2010	667000,00	400200,00	31.12.2012
3	Parafia Rzymsko Katolicka p.w. Św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Wojciechowicach	Prace konserwatorskie przy malowidłach ściennych w kaplicy matki bożej szkaplerznej w kościele parafialnym pw. św. Wojciecha Biskupa i Męczennika w Wojciechowicach (woj. świętokrzyskie)	13.04.2010	724521,00	433980,60	30.10.2011

4	Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Św. Andrzeja Boboli w Kostomłotach	Renowacja zabytkowej kaplicy św. Barbary na Górze Buchcinej w Miedzianej Górze dla potrzeb wiernych i turystów	06.08.2010	282490,94	169494,56	30.07.2011
5	Gmina Chmielnik	Utworzenie ośrodka edukacyjno-muzealnego "Świętokrzyski Sztetl" w budynku zabytkowej synagogi w Chmielniku	24.01.2011	6922760,00	3996000,00	31.03.2013
6	Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Zwiastowania Pańskiego w Piotrkowicach	Zachowanie obiektu dziedzictwa kulturowego poprzez remont i konserwację zabytkowego kościoła Zwiastowania Pańskiego w Piotrkowicach	22.10.2010	1000000,00	600000,00	20.09.2011
7	Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Św. Katarzyny Aleksandryjskiej w Iwaniskach	Roboty budowlane zabezpieczające obiekt i wzmocnienie jego konstrukcji wraz z przebudową infrastruktury technicznej kościoła parafialnego w Iwaniskach	10.03.2011	537100,00	322260,00	31.12.2011
8	Parafia Rzymskokatolicka p.w. św. Piotra i Pawła App	zachowanie dziedzictwa kulturowego poprzez wykonanie prac konserwatorskich ołtarzy w kościele pod wezwaniem Świętego Piotra i Pawła App w Sędziszowie	21.09.2010	287750,00	172650,00	24.12.2011
9	Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Św. Józefa w Klimontowie	Rewitalizacja dziedzictwa kulturowego poprzez wykonanie prac konserwatorskich przy kamiennej	01.12.2010	353122,48	211873,49	26.11.2012

		fasadzie kościoła p.w. św. Józefa w Klimontowie				
10	Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Jana Chrzciciela w Grzegorzowicach	Ochrona zabytkowych obiektów sakralnych w gminie Waśniów, jako element dziedzictwa kulturowego na szlaku do Świętego Krzyża	01.12.2010	1750000,00	1050000,00	30.10.2011
11	Parafia Rzymsko-Katolicka P.W. Świętego Marcina W Połańcu	Renowacja zabytkowych organów w kościele p.w. Świętego Marcina w Połańcu	12.08.2010	382185,00	229311,00	30.09.2011
12	Parafia Rzymsko-Katolicka P.W. Wniebowzięcia N.M.P. w Oleśnicy	Remont neogotyckiego kościoła w Oleśnicy-wymiana kamiennej posadzki i pokrycia dachowego	30.11.2010	751589,83	450953,89	31.12.2010
Razem				13932268,62	8200972,56	

Oś priorytetowa 6. Wzmocnienie ośrodków miejskich i rewitalizacja małych miast

6.1. Wzmocnienie regionalnych i sub-regionalnych ośrodków wzrostu

Środki finansowe zaangażowane w ramach działania 6.1. służą przede wszystkim realizacji kompleksowych projektów mających za zadanie rewitalizację zaniedbanych, zdegradowanych części miast powiatowych i miasta Kielce oraz rozwijaniu funkcji metropolitalnych ośrodków miejskich. Poza budową i modernizacją elementów infrastruktury podstawowej zrealizowane zostały inwestycje dotyczące infrastruktury społecznej: kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej, turystycznej i edukacyjnej zawierające elementy związane z zachowaniem i ochroną dziedzictwa narodowego.

Alokacja finansowa na działanie ogółem 55 502 908 euro, w tym udział środków publicznych krajowych na działanie 8 325 436 euro.

TABELA: 28. Wykaz umów zawartych z beneficjentami w latach 2010-2011 na realizację zadań w ramach Działania 6.1. Wzmocnienie regionalnych i sub-regionalnych ośrodków wzrostu

Lp	Beneficjent	Tytuł projektu	Data zawarcia umowy	Całkowita wartość projektu w PLN	Kwota dofinansowania z EFRR w PLN	Zakończenie finansowe realizacji
1	Gmina Kielce	Rewitalizacja Zabytkowego Śródmieścia Kielc- Etap I	11.08.2010	54418293,51	44241372,44	31.03.2012
2	Gmina Końskie	Rewitalizacja Miasta Końskie	20.12.2010	7835550,06	4701330,03	15.11.2011
	Razem			62253843,57	48942702,47	

6.2. Rewitalizacja małych miast

Fundusze Działania 2. Priorytetu 6. *Wzmocnienie Ośrodków Miejskich i Rewitalizacja Małych Miast* adresowane są do Małych Miasteczek, zmarginalizowanych miejscowości lub części miejscowości, będących centrami gmin. Kompleksowe projekty rewitalizacji podejmowane w ramach tego działania, obejmujące również działania z zakresu infrastruktury kulturalnej, mają przeciwdziałać trwałej peryferyzacji tych obszarów. W ramach kompleksowych projektów realizowane były zadania związane z rewitalizacją obiektów zabytkowych i historycznych układów urbanistycznych.

Alokacja finansowa na działanie ogółem 32 170 803 Euro, w tym wkład ze środków publicznych krajowych na działanie 4 825 621 euro.

TABELA: 29. Wykaz umów zawartych z beneficjentami w latach 2010-2011 na realizację zadań w ramach Działania 6.2. Rewitalizacja małych miast.

L. p	Beneficjent	Tytuł projektu	Data zawarcia umowy	Całkowita wartość projektu w PLN	Kwota dofinansowania Z EFRR w PLN	Zakończenie finansowe realizacji
1	Gmina Kunów	Odtworzenie Starego Układu Urbanistycznego z zagospodarowaniem zieleńca rynkowego Plac Wolności - Podgórze w Kunowie	01.06.2010	8178763,66	4648004,77	30.11.2011
2	Gmina Małogoszcz	Rewitalizacja Placu Kościuszki-przywrócenie czytelności historycznego założenia urbanistycznego rynku	27.07.2010	4578069,80	1678778,20	30.06.2012
3	Gmina Stopnica	Kompleksowa rewitalizacja Stopnicy jako podstawa rozwoju tej miejscowości na bazie unikatowego	20.08.2010	7521363,23	2654289,08	30.11.2011

		potencjału historyczno-Kulturowego, turystycznego i rekreacyjnego				
4	Gmina Osiek	Rewitalizacja Miasta Osiek- Etap I	22.01.2010	1780089,24	915051,08	30.09.2010
5	Gmina Baćkowice	Rewitalizacja centrum miejscowości Baćkowice celem zwiększenia Jej atrakcyjności osadniczej, turystycznej i społeczno-gospodarczej	15.04.2010	1421381,95	852829,17	31.12.2011
6	Gmina Szydłów	Renowacja zabytkowego rynku Szydłowa i murów miejskich wraz z budową sieci kanalizacji deszczowej i sanitarnej	08.07.2010	7452635,13	4203877,01	15.11.2011
7	Gmina Iwaniska	Rewitalizacja centrum miejscowości Iwaniska - Etap I	14.05.2010	2217947,51	971288,09	31.12.2010
8	Gmina Klimontów	Kompleksowa rewitalizacja Klimontowa jako podstawa spójnego rozwoju tej miejscowości w perspektywie długookresowej	03.02.2011	4231463,34	2119116,83	17.12.2012
9	Gmina Łągów	Zachowanie dziedzictwa kulturowego gminy Łągów poprzez rewitalizację rynku wraz z przebudowa oświetlenia	11.03.2010	1205708,70	1205708,70	31.12.2010
10	Gmina Daleszyce	Rewitalizacja rynku w Daleszycach-obecnie Plac Staszica	05.11.2010	9501443,18	4085620,56	27.10.2012
11	Gmina Połaniec	Rewitalizacja centralnych obszarów miasta Połanica- przebudowa Placu Uniwersału Połanieckiego, wymiana oświetlenia przy głównych ulicach miasta na lampy stylowe oraz budowa parków	01.04.2010	5914830,05	2366366,18	31.12.2010

		rekreacyjnych				
12	Gmina Bieliny	Bieliny jak nowe-rewitalizacja centrum miejscowości gminnej Bieliny	17.12.2010	5943552,59	3339721,57	31.12.2012
13	Gmina Radoszyce	Odzyskanie dawnej świetności Radoszyc oraz wzrost estetyki funkcjonalnej przestrzeni publicznej poprzez rewitalizację rynku	05.11.2010	898025,60	530044,08	31.12.2010
Razem				60845273,98	29570695,32	

PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

OŚ PRIORYTETOWA 3: JAKOŚĆ ŻYCIA NA OBSZARACH WIEJSKICH I RÓŻNICOWANIE GOSPODARKI WIEJSKIEJ

DZIAŁANIE 3.4. Odnowa i rozwój wsi

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 jest instrumentem realizacji polityki Unii Europejskiej w zakresie rozwoju obszarów wiejskich. Jednym z celów tego programu jest poprawa jakości życia na obszarach wiejskich realizowany poprzez działanie Odnowa i rozwój wsi. Fundusze przeznaczone na spełnienie tego celu wspierają rozwój społeczno-ekonomiczny obszarów wiejskich i aktywizację ludności wiejskiej m.in. poprzez pomoc przyznawaną na realizację projektów związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego wsi. Działanie to umożliwia rozwój tożsamości społeczności wiejskiej, zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich oraz wpływa na wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich. Wsparcie uzyskują inwestycje z zakresu remontów, przebudowy i wyposażenia obiektów pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, w tym obiektów zabytkowych służących propagowaniu i zachowaniu dziedzictwa kulturowego, tradycji, sztuki lub kultury oraz inwestycje z zakresu odnawiania, eksponowania lub konserwacji lokalnych pomników historii, obiektów architektury sakralnej i miejsc pamięci.

TABELA: 30. Wykaz umów zawartych z beneficjentami na realizację zadań w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich

L. P.	Beneficjent	Tytuł projektu	Data zawarcia umowy	Koszt całkowity inwestycji w PLN	Kwota dofinansowania EFRR w PLN	Planowane zakończenie realizacji operacji
1.	Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Św. Jakuba Starszego Apostoła w Katuszowie	Remont budynku kościoła w Katuszowie polegający na zabezpieczeniu elewacji budynku przed niszczącym działaniem wilgoci poprzez osuszenie murów metodą "iniekcji	28.12.2010	134930,48	101197,00	31.03.2011

		krystalicznej"				
2.	Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Św. Mikołaja w Szewnie	Zachowanie dziedzictwa kulturowego kompleksu sakralnego w Szewnie - odnowienie elewacji i zagospodarowanie terenu przykościelnego	28.12.2010	635426,48	476568,00	31.10.2011
4.	Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Św. Jana Ewangelisty w Chobrzeżanach	Zachowanie dziedzictwa kulturowego miejscowości Chobrzeżany poprzez utwardzenie alejek na zabytkowym cmentarzu parafialnym	05.01.2011	171836,18	128877,00	30.06.2011
5.	Parafia Rzymsko-Katolicka p.w. Św. Małgorzaty w Pierzchnicy	Odnowienie i uporządkowanie zabytkowej architektury sakralnej przy kościele parafialnym p.w. św. Małgorzaty w Pierzchnicy	29.12.2010	169083,29	126812,00	30.06.2011
6.	Rzymsko-Katolicka Parafia Dzierżgów	Odnowienie elewacji zewnętrznej i remont dachu kościoła w Dzierżgowie	29.12.2010	299989,81	224992,00	31.10.2011
Razem				1411266,24	1058446,00	

WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH

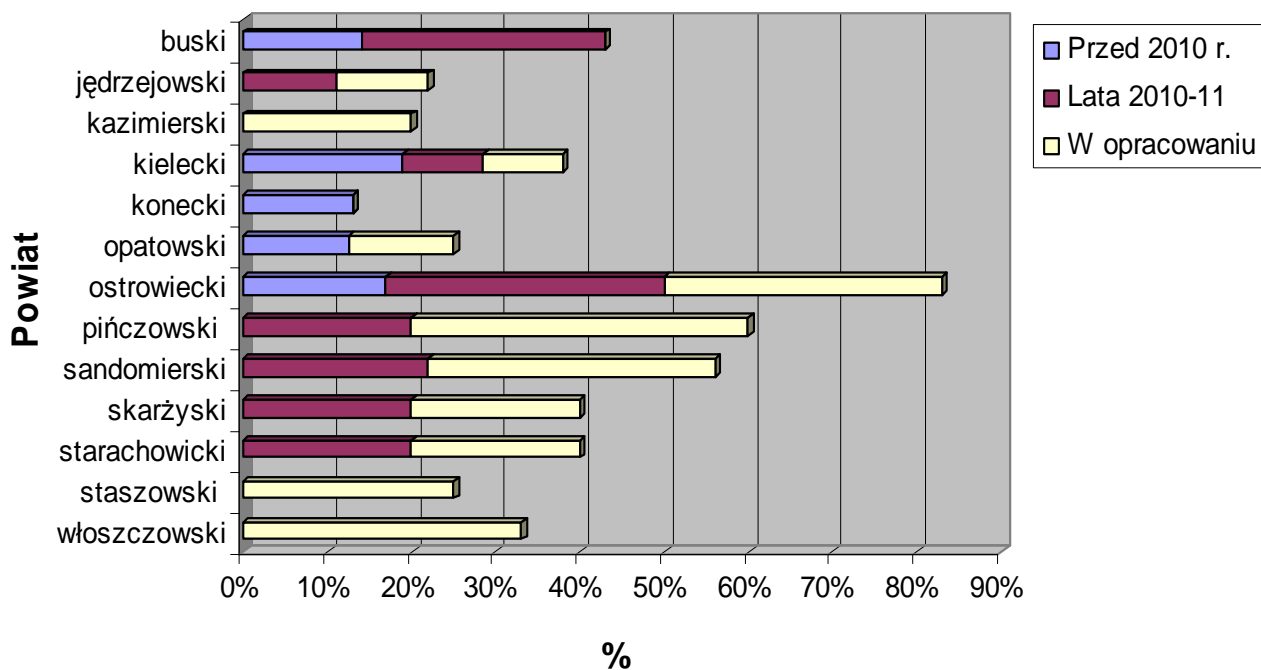
W celu pozyskania informacji na temat podejmowanych inicjatyw w latach 2010-2011 na rzecz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami w województwie świętokrzyskim opracowano ankietę i formie elektronicznej oraz papierowej została przesłana do jednostek samorządu terytorialnego w naszym regionie. Pytania zawarte w ankiecie dotyczyły uwarunkowań prawnych, finansowania, działalności edukacyjnej w zakresie dziedzictwa kulturowego, promocji i edukacji. Odpowiedzi udzieliło 83 % respondentów.

PROGRAMY OPIEKI NAD ZABYTKAMI W POWIATACH

Do roku 2011 w jednostkach samorządu terytorialnego zostało opracowanych 21 programów opieki nad zabytkami (w 19 gminach i 2 powiatach), z czego 13 sporządzono w latach 2010-11. W sumie programy opieki posiada obecnie 18% wszystkich jednostek samorządowych. W 20 jednostkach (w 18 gminach i 2 powiatach) programy są w trakcie opracowywania (17%). Szacuje się, że będą gotowe w 2013 roku w gminie Pińczów i w 2012 roku w pozostałych gminach.

Procentowo stan opracowania programów ochrony najlepiej prezentuje się w powiecie ostrowieckim (83% gmin), sandomierskim, (60%), pińczowskim (56%) i buskim (43%). W latach 2010-11 programy zaczęły opracowywać również te powiaty, które do tej pory ich nie posiadały (powiat kazimierski i włoszczowski).

Stan opracowania gminnych programów ochrony zabytków w powiatach

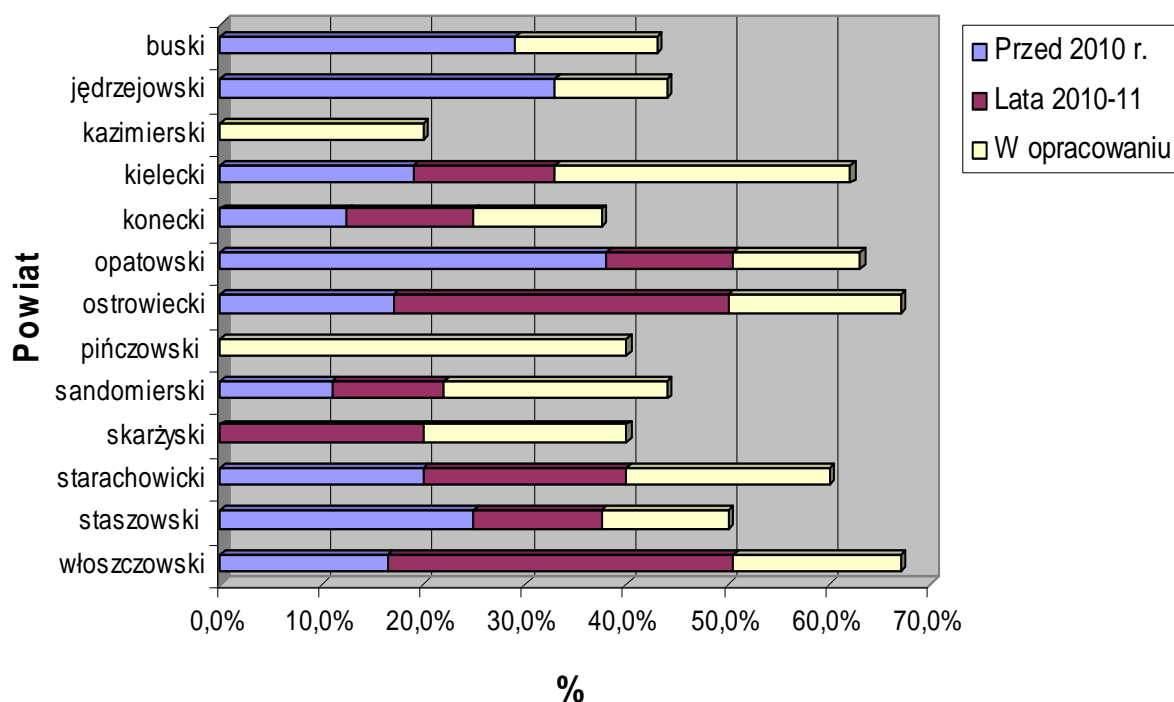

EWIDENCJA ZABYTEKÓW

Znacznie lepiej przedstawia się stan opracowania gminnych ewidencji zabytków. Posiadają je obecnie 33 gminy (32% wszystkich gmin), z czego prawie połowa (14) została opracowana w latach 2010-11. Kolejnych 19 gmin jest na etapie przygotowywania ewidencji zabytków.

Prace nad ewidencjami najbardziej zaawansowane są w powiatach ostrowieckim (67% gmin), włoszczowskim (67%), opatowskim (63%), kieleckim (62%) i staszowskim (50%).

Stan opracowania ewidencji zabytków w powiatach

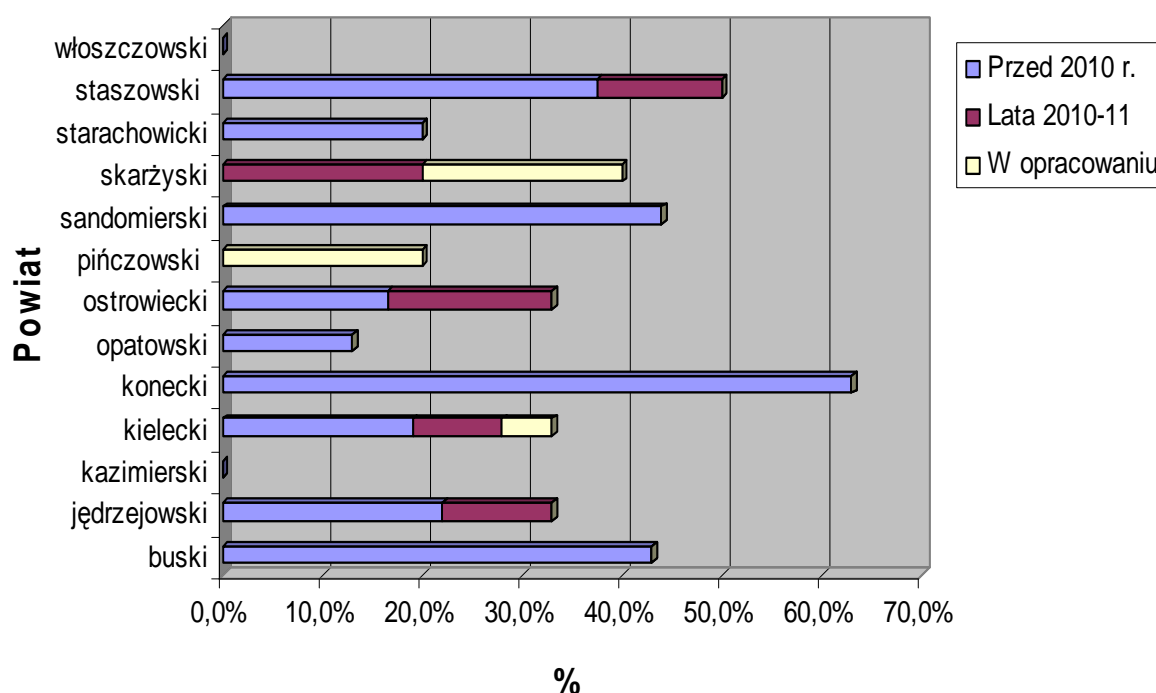

UCHWAŁA OKREŚLAJĄCA ZASADY UDZIELANIA DOTACJI

Dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane w obiektach zabytkowych są przyznawane przez jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych przez organy stanowiące tych jednostek, w odpowiednich uchwałach.

Do roku 2011 takie uchwały przyjęło 36 jednostek samorządu terytorialnego (33 gminy i 2 powiaty), co stanowi 29% wszystkich jednostek województwa. O ile w latach 2011-10 opracowano stosunkowo dużo programów opieki nad zabytkami i gminnych ewidencji, o tyle większość uchwał regulujących zasady przyznawania dotacji (27) została opracowana przed 2010 rokiem.

Stan opracowania uchwały o przyznawanie dotacji w powiatach

Ponadto na terenie województwa organizowano konferencje oraz wydano różnego rodzaju materiały związane z ochroną i zachowaniem dziedzictwa, takie jak książki, foldery, mapy, ulotki. Szczególnie aktywne na tym polu były Chęciny, gdzie w latach 2010-11 odbyło się 11 konferencji dotyczących dziedzictwa miasta i okolic i gdzie wydano 7 pozycji, w tym film promocyjny „Niemczówka – Serce Chęcin”. W ostatnich latach zwiększyła się o (11) liczba jednostek samorządu terytorialnego, która udostępniła informacje o zabytkach na swoich stronach internetowych. Obecnie jest ich w sumie 66, co stanowi 57% wszystkich powiatów i gmin.

POPULARYZACJA, EDUKACJA I PROMOCJA DZIEDZICTWA KULTUROWEGO REGIONU

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego wspiera zadania mające na celu promocję zabytków i edukację o dziedzictwie kulturowym. W ramach postępowania konkursowego zgodnie z *Ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie* przyznano dotacje z budżetu samorządu województwa na organizację m.in. wydarzeń w ramach ogólnoeuropejskiego programu kulturalnego o zabytkach - Europejskich Dni Dziedzictwa. Europejskie Dni Dziedzictwa to największy w Europie projekt społeczny i edukacyjny, to najważniejsze święto zabytków kultury.

Temat przewodni edycji w 2010 roku EDD, „**Od pomysłu do przemysłu**”, wpiszał się doskonale w specyfikę kulturową i historyczną regionu świętokrzyskiego, który był jednym z najstarszych okręgów górniczych i przemysłowych na ziemiach polskich. Potencjał tego obszaru był oparty o bogate złoża surowcowe, obfitość lasów (zapewniających hutom i fryszerkom drewno, którego zużywały ogromne ilości) oraz stosunkowo gęstą sieć wodną. Sytuacja zaczęła się zmieniać dopiero w XVIII wieku, kiedy łatwiej dostępne złoża kruszców

i rud żelaza zostały wyczerpane, a ogólna sytuacja kraju przestała sprzyjać bujnemu rozwojowi górnictwa i przemysłu. Próby reaktywacji świętokrzyskiego przemysłu miały miejsce w pierwszej połowie XIX wieku (działalność Stanisława Staszica) oraz w okresie międzywojennym XX stulecia, kiedy próbowano na bazie dawnych tradycji stworzyć Centralny Okręg Przemysłowy. Dziś tylko nieliczne z tych zakładów działają nadal, po większości pozostały pieczołowicie chronione relikty, inne całkowicie zniknęły z powierzchni ziemi. Przez kilka wieków w tych miejscach wykuwała się przyszłość polskiego przemysłu.

Do tych znakomitych tradycji świętokrzyskiego przemysłu nawiązywały wszystkie przedsięwzięcia i imprezy, zorganizowane w ramach obchodów EDD, w szczególności omówione poniżej.

Imponujące relikty dawnego **Zakładu Wielkopiecowego w Bobrzy** stały się scenerią imprez o charakterze kulturalno-edukacyjnym i społecznym, promujących gospodarcze tradycje całego regionu, poprzez atrakcyjne zaprezentowanie dziejów jednego z najstarszych tego typu zakładów Polsce. Odbyły się tu konkursy, zabawy historyczne oraz wiele innych form zaprezentowania zapomnianych tradycji i zwyczajów związanych z działalnością przemysłową, skierowanych przede wszystkim do młodzieży i turystów. Zaprezentowano ginące zawody: czynna była polowa kuźnia, w której kowal prowadził edukacyjne pokazy kucia oraz kram i warsztat garncarski z kołem garncarskim, na którym każdy chętny mógł spróbować swoich sił w tym rzemiośle. Uroczyście odsłonięto obelisk upamiętniający wybudowanie w Bobrzy pierwszego na terenie naszego kraju Wielkiego Pieca. Wszystkie wymienione przedsięwzięcia zorganizowała **Gmina Miedziana Góra**.

Edukacyjny wymiar miały wystawy i pokazy zorganizowane przez **Gminny Ośrodek Kultury na terenie gminy Nowy Korczyn**. W szkołach pokazywano tu wystawy zabytkowych sprzętów użytkowych, udostępniono też do zwiedzania kuźnię, młyn, tartak oraz zakład stolarski, gdzie odbyły się też pokazy różnych rzemiosł.

Kolejne przedsięwzięcie o edukacyjnym charakterze to rodzinny festyn w zabytkowych budynkach huty Starachowice, zorganizowany przez miejscowe **Muzeum Przyrody i Techniki - Ekomuzeum**. Zaprezentowano na nim stanowiska warsztatowe tematycznie poświęcone konkretnym wynalazkom, które miały istotny wpływ na zmianę sposobu życia człowieka na przestrzeni wieków. Uczestnicy imprezy mieli okazję prześledzić ewolucję podstawowych i powszechnie dziś używanych narzędzi i przedmiotów codziennego użytku na zaaranżowanych warsztatach (krawiectwo, budownictwo, mennictwo, drukarstwo i inne), przybliżono im też życie codzienne naszych przodków, prezentując gospodarstwo domowe XIX stulecia. W wyjątkowej scenerii poprzemysłowej hali spustowej huty odbył się kameralny koncert muzyki Fryderyka Chopina, otwarto też wystawę „Od pomysłu do przemysłu”, czynną dla zwiedzających do końca listopada 2010 roku.

Urząd Gminy w Morawicy nieodpłatnie udostępnił dla zwiedzających **Ośrodek Tradycji Garncarstwa w Chalupkach**, zorganizowano tam pokaz toczenia naczyń na kole garncarskim oraz rzeźbienia w glinie. Przypomniano w ten sposób bogate tradycje świętokrzyskich rzemiosł ceramicznych, z których region słynął zwłaszcza w XVI i XVII wieku, będąc wówczas największym w Polsce okręgiem wytwórczym tzw. ceramiki białej.

Do kolejnej edycji EDD włączył się również **Zabytkowy Zakład Hutniczy w Maleńcu** w powiecie koneckim, gmina Ruda Maleniecka, gdzie uruchomiono duże koło wodne napędzające maszyny w walcowni, jak również maszyny do produkcji narzędzi gospodarczych znajdujące się w tzw. gwoździarni. Po raz pierwszy odbył się pokaz wytopu ciekłego metalu a każdy z uczestników imprez mógł wybić własnoręcznie monetę opracowaną na okoliczność inscenizacji historycznej wizyty Króla Stanisława Augusta Poniatowskiego w Maleńcu oraz monetę na okoliczność inscenizacji potopu szwedzkiego.

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka zorganizowała w Kielcach oraz filiach na terenie regionu spotkania i wystawy, których przewodnim motywem były z jednej strony tradycje przemysłowe Kielecczyzny, z drugiej zaś ginące zawody i rzemiosła. Cykl ten zapoczątkowało spotkanie w głównej siedzibie PBW w Kielcach, pod tytułem „Ginące zawody w tradycji regionu świętokrzyskiego”. Filia w Jędrzejowie zorganizowała wystawę „Koronkowe cudeńka koronkarki E. Tyrały”, otwarto też wystawę „Sylwetki osób wykonujących zanikające zawody z powiatu jędrzejowskiego”. Wystawa „Świat utkany w gobelinie. Prace E. Wojciechowskiej” została pokazana w Kazimierzy Wielkiej, w Ostrowcu Świętokrzyskim odbyło się spotkanie „Papiernia rodziny Gombrowiczów w Witulinie”, przeznaczone głównie dla młodzieży szkolnej. Filia PBW w Sandomierzu zaprezentowała wystawę „Historia Centralnego Okręgu Przemysłowego w zbiorach biblioteki”, w Starachowicach zaś otwarto dwie wystawy: „Zabytkowe obiekty przemysłowe Starachowic i najbliższej okolicy w fotografii Leszka Żmijewskiego” oraz „Tradycje przemysłowe regionu. Wystawa publikacji ze zbiorów Biblioteki Pedagogicznej w Starachowicach”.

Muzeum Narodowe w Kielcach przybliżyło tradycje ceramiczne regionu, organizując interaktywne warsztaty prezentujące technikę powstawania wyrobów ceramicznych od wieków średnich po czasy współczesne, połączone z lekcjami-wykładami o tematyce związanej z historią ceramiki w regionie świętokrzyskim oraz ekspozycją poglądową.

Muzeum Etnograficzno-Historyczne w Falkowie eksponowało dawne maszyny i narzędzia rolnicze i rzemieślnicze jak kierat, młockarnie, sieczkarnie, urządzenia do chałupniczego wytwarzania cegieł i dachówek, odbył się tu również pokaz pracy kowala w kuźni z połowy XX wieku.

Muzeum Regionalne w Wiślicy zorganizowało warsztaty edukacyjne dla dzieci, połączone z pokazami prezentacji multimedialnych, filmów historycznych oraz wykładami dotyczącymi dziejów Wiślicy i Poniidzia.

W **Muzeum Starożytnego Hutnictwa Świętokrzyskiego w Nowej Słupi** odbyły się lekcje muzealne dla dzieci i młodzieży, których ogólnym tematem były „Przemysłowe tradycje Ziemi Świętokrzyskiej – od krzemienia do elektroniki”.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im Witolda Gombrowicza w Kielcach zaprosiła w ramach obchodów EDD na wystawę fotografii Pawła Pierścińskiego pt. „Staropolski Okręg Przemysłowy”.

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w 2010 roku przeznaczył środki finansowe w formie dotacji do organizowanych przedsięwzięć w ramach EDD w wysokości 61 000 złotych. Kwota ta została przeznaczona dla organizacji i stowarzyszeń pozarządowych oraz jednostek samorządu terytorialnego na dofinansowanie organizacji wystaw, prezentacji, festynów, konferencji i wykładów, koncertów, inscenizacji, publikacji książkowych, druk materiałów promocyjnych (plakatów, ulotek) w ramach odbywających się Europejskich Dni Dziedzictwa. Ogółem w 2010 roku w regionie świętokrzyskim we wrześniu w obchodach EDD wzięło udział około 4 700 osób, 30 organizatorów, zgłoszono 87 wydarzeń w 16 miejscowościach.

W 2011 roku obchody Europejskich Dni Dziedzictwa w regionie świętokrzyskim przebiegały pod znakiem wielkiej różnorodności wydarzeń, odwołujących się do różnych aspektów miejscowej tradycji, począwszy od pradziejów a skończywszy na czasach najnowszych. Dały one świadectwo wielobarwności źródeł i inspiracji kultury narodowej,

regionalnej i lokalnej, tworząc w efekcie niepowtarzalną jakość, będącą wkładem w mozaikę kulturową Europy, jednym z wielu „**Kamieni milowych**” jej trwania i rozwoju.

Muzea, instytucje kultury, biblioteki, stowarzyszenia zorganizowały dni otwarte połączone z wydarzeniami o charakterze edukacyjnym, skierowanymi do młodszych i starszych uczestników, przeprowadzono konkursy i warsztaty, zaprezentowano filmy, udostępniono wystawy.

W gminie Nowy Korczyn głównym wydarzeniem były uroczystości 97. rocznicy tzw. Bitwy **Korczyńskiej**, zwycięskiej bitwy Legionów Marszałka Józefa Piłsudskiego, która miała miejsce na polach pod Czarkowami 23 września 1914 roku. Tamże na tzw. Szlaku Piłsudskiego, na małym cmentarzu wiejskim stoi pomnik ku czci wojsk Marszałka. Uroczystości rocznicowe cieszyły się dużym zainteresowaniem miejscowego społeczeństwa. Zorganizowano również wystawy: w Winiarach, w Izbie Pamięci związane z Legionami i Marszałkiem Piłsudskim a w Gminnym Ośrodku Kultury i Gminnej Bibliotece Publicznej wystawy dokumentów, wydawnictw, zdjęć i pamiątek poświęconych **97. rocznicy Bitwy Korczyńskiej stanowiącej chrzest bojowy Legionów Marszałka Józefa Piłsudskiego oraz 753 rocznicy lokacji Nowego Miasta Korczyna**. Organizatorem wydarzeń był m.in. Gminny Ośrodek Kultury w Nowym Korczynie - Pani Bogumiła Zawada.

Wojewódzka Biblioteka Publiczna im. Witolda Gombrowicza w Kielcach zorganizowała w dniach od 9 do 22 września spotkania poświęcone **Staropolskiemu Okręgowi Przemysłowemu**. Miały one charakter prezentacji multimedialnej, podczas której omówiono historię Staropolskiego Okręgu Przemysłowego oraz zaprezentowano materiały z kolekcji Biblioteki. Kolekcja ta to kilkadziesiąt fotografii, medali, planów fabryk z XIX i początków XX wieku. Uczestnicy mogli zobaczyć, m.in. nietypowe negatywy fotografii na szkle, nigdzie nie publikowane zdjęcia XIX – wiecznych fabryk i laboratoriów. Wszystkie materiały pochodzą ze Starachowic oraz jego okolic. Prezentacji towarzyszyła wystawka niektórych obiektów. W pięciu spotkaniach wzięło udział ponad 200 osób.

Biblioteka Publiczna we Włoszczowie przy współpracy z Izbą Regionalną, przygotowała kilka imprez, skierowanych do różnych grup wiekowych. Na wykładach połączonych z prezentacją eksponatów znajdujących się w Izbie Regionalnej, takich jak sierpy, cepy, kosy, historyk omówił przemiany, związane z pracą na roli. Dla najmłodszych uczestników przeznaczona była prezentacja zatytułowana „Jak to z Inem było”, w której punktem wyjścia do lekcji historycznej była baśń Marii Konopnickiej. Zorganizowano również konkurs plastyczny dla dzieci dotyczący zabytków ziemi włoszczowskiej oraz zbiorke przedmiotów, które wyszły już z użycia, a które niegdyś odgrywały kluczową rolę w życiu codziennym. Zebrane eksponaty wzbogaciły zbiory Izby Regionalnej.

Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka zorganizowała w Kielcach oraz swoich filiach na terenie regionu spotkania ze społecznymi opiekunami zabytków, regionalistami i przewodnikami turystycznymi oraz przygotowała m.in. wystawy **Zabytkowe kapliczki przydrożne w gminie Kazimierza Wielka, Opatów - kamienie milowe siedmiu wieków historii miasta, w Busku Zdroju- zabytki mojego miasta**.

Wojewódzki Dom Kultury w Kielcach przygotował wystawę fotograficzną. Znalazły się na niej prace wykonane przez fotografów amatorów, zgłaszane na rozpoczęty w marcu konkurs: „**Świętokrzyski barok w obiektywie**”. Udział w nim mogli wziąć wszyscy zainteresowani bez względu na wiek. Zgłoszono 132 fotografie, z których najlepsze zostały nagrodzone podczas uroczystego otwarcia wernisażu.

Stowarzyszenie św. Jacka w Leszczynach w swoim programie nawiązało do dokonanego w 2010 roku odkrycia na miejscowym cmentarzu, grobu Salomei z Sagtyńskich

Skłodowskiej, babki sławnej noblistki. Zorganizowane wydarzenia miały na celu zapoznanie lokalnej społeczności z życiem i pracą naukowo-badawczą **Marii Skłodowskiej-Curie**. Obejmowały między innymi sympozjum naukowe z udziałem badaczy z Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach i Politechniki Świętokrzyskiej, podczas którego zaprezentowano kilka ciekawych doświadczeń chemicznych. W spotkaniu wzięło udział około stu osób z różnych grup wiekowych.

Urząd Gminy w Morawicy nieodpłatnie udostępnił dla zwiedzających **Ośrodek Tradycji Garncarstwa w Chałupkach**, związany z bogatymi tradycjami świętokrzyskich rzemiosł ceramicznych, z których region słynął zwłaszcza w XVI i XVII wieku, będąc wówczas największym w Polsce okręgiem wytwórczym tzw. ceramiki białej.

Cykl imprez zorganizowany przez **Muzeum Okręgowe w Sandomierzu** obejmował m.in. prezentacje, wystawy i warsztaty, związane głównie z rzemiosłem garncarskim. Z kolei wydarzenie zatytułowane „**Koło garncarskie – przełom w technikach wykonywania naczyń**” nastawione było na aktywny udział uczestników. Wykłady i pokazy połączone były z nauką samodzielnego wykonywania naczyń pod okiem specjalistów – archeologa i garncarza ludowego. W Sandomierskim Ratuszu odbyła się prelekcja pt. „**Rola pieniądza w rozwoju społeczno – gospodarczym Sandomierza**” połączona z prezentacją multimedialną. Tematem prelekcji był wpływ wprowadzenia pieniądza na rozwój społeczno - gospodarczy Sandomierza, prezentacja multimedialna przedstawiała zbiory numizmatyczne Muzeum Okręgowego w Sandomierzu.

Do kolejnej edycji EDD włączył się również **Zabytkowy Zakład Hutniczy w Maleńcu**. Europejskie Dni Dziedzictwa w powiecie koneckim zainaugurowano w Muzeum Zagłębia Staropolskiego w Sielpi poprzez rozpalenie pieca pudlingowego, który na dzień dzisiejszy jest unikatową perełką i wszystko wskazuje na to, że to jedyny egzemplarz na świecie. Mieliśmy również okazję zobaczyć walcarkę, o której z detalami opowiedział nam prof. Kieloch. Dalsza część Europejskich Dni Dziedzictwa odbywała się w scenerii Zabytkowego Zakładu Hutniczego w Maleńcu, można było zwiedzać teren zakładu i usłyszeć historię Malenieckiej Gwoździarni, o której równie pasjonująco opowiadali Bogdan Soboń i Emilian Niemiec.

Radio Plus w Kielcach przy wsparciu finansowym przez Samorząd Województwa Świętokrzyskiego wyprodukowało i wyemitowało audycje radiowe pod hasłem „Kamienie milowe” promujące zabytki regionu. Powstało 9 audycji radiowych. Elementem każdej z nich był konkurs wiedzy o zabytkach regionu. W konkursie wzięło udział kilkuset słuchaczy. Wyemitowano 40 spotów reklamowych. „Kamienie milowe- świętokrzyskie zabytki”.

Samorząd Województwa Świętokrzyskiego w 2011 roku przeznaczył środki finansowe w formie dotacji do organizowanych przedsięwzięć w ramach EDD, w wysokości 41 000 złotych. Kwota ta została przeznaczona dla organizacji i stowarzyszeń pozarządowych oraz jednostek samorządu terytorialnego na dofinansowanie organizacji wystaw, prezentacji, festynów, konferencji i wykładów, koncertów, inscenizacji, publikacji książkowych, druk materiałów promocyjnych (plakatów, ulotek) w ramach odbywających się Europejskich Dni Dziedzictwa. Ogółem w 2011 roku w regionie świętokrzyskim w obchodach EDD wzięło udział około 6200 osób, 45 organizatorów, zgłoszono 92 wydarzenia, w 19 miejscowościach.

Każdego roku, 18 kwietnia świętujemy **Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków**, by w ten symboliczny sposób zwrócić uwagę na potrzebę troski o zabytki. W ramach obchodów samorząd województwa jest organizatorem i inicjatorem spotkań i dyskusji w ramach, których poruszana jest problematyka związana z opracowaniem programów opieki nad zabytkami, prezentowaliśmy zbiory muzeów regionu i ich funkcje w społeczeństwie, przedstawialiśmy działania jednostek samorządu terytorialnego na rzecz

zachowania naszego wspólnego dziedzictwa. Dotychczasowe spotkania odbywały się w zabytkowych obiektach województwa: Muzeum Narodowym w Kielcach, Wojewódzkim Domu Kultury im. Józefa Piłsudskiego, Teatrze im. Stefana Żeromskiego w Kielcach a także Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej im. Witolda Gombrowicza, gdzie tematem spotkania były zabytkowe zbiory biblioteczne – ich ochrona i konserwacja. Zaprezentowana została tematyka ochrony i konserwacji najcenniejszych zbiorów w Bibliotece Narodowej, starodruki w zbiorach Wyższego Seminarium Duchowego w Kielcach i Kieleckiej Katedry a także konserwacja zabytkowego zbioru Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i kolekcja rodziny Deskurów.

Do wspólnej dyskusji o zabytkach samorząd województwa zaprosił bibliotekarzy, muzealników, przedstawicieli samorządów - organizatorów muzeów i izb tradycji, przedstawicieli stowarzyszeń działających na rzecz ochrony dziedzictwa, przedstawicieli wyższych uczelni - studentów i uczniów, przedstawicieli mediów oraz wszystkich zainteresowanych naszym świętokrzyskim dziedzictwem kulturowym.

ZADANIA SŁUŻĄCE UPOWSZECHNIANIU I OCHRONIE REGIONALNEGO DZIEDZICTWA KULTUROWEGO.

W roku 2010 organizacje pozarządowe uzyskały z budżetu Województwa Świętokrzyskiego kwotę 376 300 złotych na realizację 82 zadań publicznych z zakresu kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, a w roku 2011 kwotę 441 000 złotych na realizację 92 zadań .

Wśród przedsięwzięć upowszechniających i chroniących świętokrzyskie niematerialne dziedzictwo kulturowe realizowanych przez organizacje pozarządowe w latach 2010-2011 wyodrębnić należy następujące kierunki działań w zakresie:

- I. Muzyki i literatury.
- II. Tradycji historycznych i przemysłowych
- III. Folkloru. i sztuki ludowej
- IV. Ochrony dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych

I. Przedsięwzięcia z zakresu muzyki i literatury

Muzyczne perły dawnego Rakowa są jednym z najciekawszych projektów przywracającym naszej kulturze dorobek muzyczny arian, żydów i katolików z czasów Reformacji, gromadzą kilkusetosobowe grona słuchaczy, w części spoza województwa. Impreza w roku 2010 zorganizowana została w pełni sezonu turystycznego na terenie Zespołu Pałacowego w Kurozwałkach. Większość utworów pochodzi ze słynnego Kancjonału Braci Polskich i unikatowego zbioru utworów kapeli kościoła parafialnego w Rakowie odnalezionego w latach sześćdziesiątych ubiegłego wieku.

Festiwal Muzyki Oratoryjno-Kantatowej „Rakowskie Divertimento” im. Kazimierza Górskiego w Rakowie jest drugim ważnym przedsięwzięciem muzycznym realizowanym w tym znanym, historycznym ośrodku kultury ariańskiej, popularnym wśród mieszkańców i turystów. W programie Festiwalu znajdują się przede wszystkim zabytkowe dzieła muzyki religijnej i patriotycznej.

II . Upowszechnianie tradycji historycznych i przemysłowych.

REKONSTRUKCJE WYDARZEŃ I OBIEKTÓW.

Festyn rycerski. Rekonstrukcja wizyty króla Władysława Jagiełły w Opatowie – to impreza plenerowa zorganizowana w 2010 roku, która przypominała uroczysty wjazd króla Władysława Jagiełły do Opatowa po bitwie pod Grunwaldem – i spotkanie z żoną Anną. Rekonstrukcja zdarzeń obejmowała – poza prezentacją dokumentów historycznych- turniej rycerski, przegląd wojsk, pokazy musztry i działań artylerii XV-wiecznej.

Wykonanie modelu obiektu do makiety starej zabudowy Końskich- od kilku lat PTTK konsekwentnie realizuje projekt odtwarzania w skali 1:100 zniszczonych lub przebudowanych obiektów zabytkowych (synagogi, annotargu, cerkwi, kościoła św. Mikołaja, XIX- wiecznej kamienicy), którego celem jest stworzenie makiety prezentującej starą zabudowę miasta. Dotychczasowe modele prezentowane są w Muzeum Regionalnym PTTK w Końskich.

„Jubileusz 800-lecia Balic – nauka historii, nauka patriotyzmu” i „Odtwarzanie historii –powrót obrazu do Balic”- dwa przedsięwzięcia zrealizowane przez mieszkańców i sympatyków wsi Balice mające na celu przypomnienie i utrwalenie osiemsetletniej historii miejscowości. Wydano książkę zawierającą informacje zgromadzone w trakcie realizacji projektu i sporządzono kopie obrazu religijnego z XV wieku znajdującego się niegdyś w miejscowym kościele (obecnie w katedrze kieleckiej); zgodnie z legendą obraz – tryptyk na desce- towarzyszył polskiemu wojsku czasie odsieczy wiedeńskiej.

Widowiska historyczne „Na szlaku Hubala” i „Piknik historyczny Szewce”. Stowarzyszenie Rekonstrukcji Historycznych „Jodła” w 2010 i 2011 roku stworzyło cykl widowisk plenerowych (dwa uzyskały wsparcie Samorządu Województwa) obrazujących wybrane epizody bitewne z czasów II Wojny Światowej, ciągle żywe w świadomości mieszkańców regionu. Znaczna część inscenizacji dotyczy działalności oddziałów legendarnych dowódców mjr” Hubala” i „Szarego”. Każde z widowisk ogląda kilka tysięcy ludzi.

Jarmark Świętokrzyski „ Z tradycją przez wieki. Chrobacja – legendarny początek Polski” – impreza folklorystyczna nawiązująca do tradycji średniowiecznych jarmarków odbywających się wówczas u stóp Świętego Krzyża. Prezentowany jest dorobek artystyczny twórców i zespołów z regionu świętokrzyskiego.

Festyn Rycerski w Sandomierzu - zrealizowany w konwencji czternastowiecznego turnieju rycerskiego (turnieje walk pieszych, konnych, łucznicze i kusznicze) prezentował także ówczesne obyczaje i kulturę dworską. Jako rodzaj spektaklu historycznego o atrakcyjnych funkcjach poznawczych cieszy się dużą popularnością .

Międzynarodowy Turniej Rycerski o Miecz Zawiszy Czarnego z Garbowa - organizowany w Sandomierzu od kilkunastu lat ma już ustaloną renomę wśród bractw rycerskich w Polsce i za granicą. W programie turnieju kultywującego średniowieczne tradycje rycerskie znajdują się m.in. pokazy umundurowania i uzbrojenia, sprawności wojsk polskich z XV wieku, zawody strzeleckie (łuki i kusze). Impreza podnosi walory turystyczne miasta i dobrze koresponduje z jego zabytkowym charakterem.

Festiwal Kultury Słowiańskiej „Slavia”- zapoczątkowany został w roku 2008 i jest kontynuowany w następnych latach w scenerii wioski słowiańskiej stworzonej w Parku Miejskim w Kielcach. Corocznie kilkaset osób może obejrzeć inscenizację epizodu bitewnego, pokazy walk słowiańskich wojów, ulepić samodzielnie figurki z gliny, nauczyć się tańca i posłuchać dawnej muzyki.

PUBLIKACJE, BADANIA KONFERENCJE NAUKOWE, WARSZTATY EDUKACYJNE I ARTYSTYCZNE.

Tradycje i dziedzictwo przemysłowe na Ziemi Ostrowieckiej. W ramach projektu w czasie Europejskich Dni Dziedzictwa w Ostrowcu Św. zorganizowano cykl imprez prezentujących bogatą tradycję istnienia przemysłu w mieście i okolicach. Głównym przedsięwzięciem była sesja popularnonaukowa pt. „Tradycje i dziedzictwo przemysłowe na ziemi ostrowieckiej”, której rezultaty (referaty) opublikowano.

„Bitwa pod Grunwaldem w historii, tradycji i kulturze 1410-2010- jest publikacja książkowa poświęcona wybranym aspektom zwycięstwa pod Grunwaldem będąca plonem dwudniowej konferencji z udziałem naukowców z Polski i Czech.

Wydanie monografii „Zakłady Starachowickie w XIX i XX wieku”- w ramach projektu zebrano interesujący zasób informacji archiwalnych i współczesnych dotyczących dziejów przemysłu metalurgicznego w Starachowicach, który – po opracowaniu – wydano w formie książkowej.

Archeologiczne prace wykopaliskowe na stanowisku nr 10 w Wilczycach – nieopodal Sandomierza nad rzeką Opatówką prowadzone są badania nad kulturą paleolitu, magdaleńską i neolitu. Kolejne odkrycia w czasie prac badawczych (zakreślonych na kilka lat) potwierdzają, że te okolice, a zwłaszcza doliny rzeki Opatówki były zamieszkiwane od wielu tysięcy lat.

Konferencja naukowa „stan wojenny w Regionie Świętokrzyskim 13 grudnia 1981 r.-22 lipca 1983 r.”- zorganizowana została w trzydziestą rocznicę wprowadzenie stanu wojennego w Polsce. Miejsce konferencji – Ostrowiec Św.- był w latach 1980-81 jednym z ważniejszych ośrodków strajków robotniczych w jednej z największych polskich hut. W konferencji wzięła udział przede wszystkim młodzież szkolna (ok. 250 osób).

Zapisane okiem kamery – film promujący walory historyczne i przyrodnicze Ziemi Daleszyckiej wieńczący warsztaty artystyczne- celem zadania było przygotowanie amatorskiego filmu o Ziemi Daleszyckiej. Realizację filmu poprzedziły zajęcia praktyczne - warsztaty filmowe zapoznające realizatorów- kilkudziesięciosobową grupę młodzieży szkolnej – z podstawami techniki filmowej.

Kamienie milowe – interaktywna mapa dziedzictwa kulturowego województwa świętokrzyskiego. W ramach serwisu internetowego www.wici.info, Fundacja Kultury Wici przygotowała mapę „kamieni milowych” prezentującą w czasie i przestrzeni zabytki, miejsca wydarzeń historycznych, biografie znanych w regionie postaci. Mapa ilustrowana ponad tysiącem fotografii stanowi rodzaj interesującego przewodnika po regionie.

Sztuka na krążkach i Sztuka na kólkach – kontynuacja dwóch projektów realizowanych przez Stowarzyszenie Historyków Sztuki z Krakowa na terenie województwa, polegających na organizowaniu warsztatów dla lokalnej społeczności z zakresu sztuki, ikonografii, architektury, technik artystycznych zwłaszcza w kontekście istniejących obiektów zabytkowych. Projekty, angażując mieszkańców historycznych miejscowości, posiadają istotne znaczenie poznawcze i integracyjne.

III. Popularyzacja folkloru i sztuki ludowej

IMPREZY

Wojewódzki Turniej Recytatorski Świętokrzyskiej Literatury Ludowej – w konkursach prowadzonych w Domu Kultury w Mostkach bierze udział każdorazowo kilkudziesięciu wykonawców - uczniów szkół podstawowych z województwa

świętokrzyskiego - prezentujących regionalną twórczość ludową. Imprezie towarzyszą występy taneczne dziecięcych zespołów folklorystycznych oraz warsztaty artystyczne.

WYSTAWY I PUBLIKACJE

Konkurs i Wystawa Ludowej Sztuki Religijnej – jeden z najważniejszych konkursów sztuki ludowej w Polsce organizowany w latach 2010-2011 po raz 37 i 38 przez Katolickie Stowarzyszenie "Civitas Christiana" Kielce. Umożliwia twórcom z całego kraju prezentację dorobku w dziedzinie rzeźby, ceramiki, kowalstwa artystycznego i zdobnictwa wnętrza. Pełni ważną rolę w zakresie utrzymania i promocji zanikających zawodów rzemiosła artystycznego. Konkursowi tradycyjnie towarzyszą spotkania z dziećmi i młodzieżą oraz zajęcia ze studentami.

IV. Ochrona dziedzictwa kulturowego mniejszości narodowych.

Żydowskie dziedzictwo regionu świętokrzyskiego. Rozbudowa portalu POLIN – Dziedzictwo Polskich Żydów. Celem zadania realizowanego w roku 2010 było promowanie kultury i dziedzictwa Żydów zamieszkujących niegdyś teren obecnego województwa świętokrzyskiego. Na systematycznie rozbudowywanym portalu umieszczone zostały nowe informacje i zdjęcia dotyczące 10 miejscowości ważnych dla historii Żydów polskich.

PODSUMOWANIE

Założeniem *Programu opieki nad zabytkami w województwie świętokrzyskim na lata 2007-2011* była poprawa stanu zabytków w regionie świętokrzyskim oraz uwrażliwienie regionalnej społeczności na dziedzictwo kulturowe. Stworzenie sprawnego systemu finansowania ochrony i opieki konserwatorskiej poprzez wspólne działania, m.in. poprzez pozyskiwanie środków finansowych przez właścicieli lub użytkowników zabytków z różnych źródeł, samorządowych, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz znaczących środków na rewitalizację zasobu zabytkowego ze środków Unii Europejskiej podnosi atrakcyjność obiektów zabytkowych, nadaje im nowe funkcje a także przyciąga gości i turystów.

Z opracowanych analiz wynika, że jednostki samorządów terytorialnych rozpoczynają prace na rzecz programów opieki nad zabytkami, tworzą ewidencje zabytków oraz porządkują sprawy związane z finansowaniem prac konserwatorskich przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków poprzez opracowanie stosownej uchwały oraz rezerwacji środków finansowych w uchwałach budżetowych. Ma to na celu zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania, wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego. Podejmowane działania zwiększają atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspierają inicjatywy sprzyjające wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami. Nierównomiernie działania te są podejmowane. Szczególnie zaawansowane są prace w powiatach ostrowieckim, buskim, sandomierskim.

Projekty o charakterze edukacyjnym i promocyjnym, takie jak Europejskie Dni Dziedzictwa czy Międzynarodowy Dzień Ochrony Zabytków na stałe zagościły już w kalendarzu projektów realizowanych cyklicznie w regionie świętokrzyskim. Ochrona i konserwacja zabytków to ważne działania podejmowane w interesie publicznym - nie tylko regionalnym, ze względu na znaczenie zabytków dla edukacji, rozwoju nauki oraz tożsamości kulturowej a także dla sfery ekonomii i gospodarki.